

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Rugpjūtis - August 25, 1965

Nr. 91

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Reikia ruošti Ketvirtosios
Lietuvos atstatymui...

pareiškė prof. Eretas Lietuvių Studijų Savaitėje

Vasario 16 Gimnazijoje įvykusi (rugpjūčio 1-8 d.) 12-ji Lietuvių Studijų Savaitė buvo pati gausiausia ir viena labiausia pavykusių. Po devynių paskaitų buvo gyvos diskusijos. Ne vienu metu jose aktyviai dalyvavo ir lietuvių jaunimas - studentai. Kai kurios diskusijos išryškino Europos kraštų lietuvių nuotakas, samprotavimus, rūpesčius ar šiaip pažintus. Čia iš eilės tuos samprotavimus pažvelkime.

Prof. Z. Ivinskis savo paskaitoje priminė sovietų su Pabaltijo valstybėmis sudarytas sutartis (1917-1940 m.), pažymėjo, kad Pabaltijo santykiai su Sovietų Sąjunga buvo beveik vienodi, aiškino, kodėl sovietams rūpėjo supabaltiečiais sudaryti taikos sutartis. Diskusijose daugiau kreipta dėmesio, ar lietuviams reikėjo ginti savo neutralumą (Lanskoronskis), ar anuometinės sąlygos mes reikiamai pažinojome bolševikus (Martinėnas). Pulk. Lanskoronskio nuomone, Lietu-

VYT. ALSEIKA

vos ir kitų Pabaltijo kraštų sąlygos gintis buvo žymiai skirtingesnės, sunkesnės negu Suomijos. St. Lozoraičio, jr. nuomone, anuometinė Lietuvos padėtis priklausė nuo tarptautinės politikos raidos ir tai reikia atsižvelgti. Ar mes pažinojome rusus, sovietus? Dėl to pasisakyta įvairiai.

Lietuvių pasipriešinimas okupantui ir pastangos atgauti tėvynę laisvę prasidėjo nuo pirmųjų okupacijos dienų. Tai savo paskaitoje įrodė dr. K. Čeginskas, pateikdamas įvairių dokumentų ištraukas bei pačių sovietų šaltinius. Jis apžvelgė lietuvių pasipriešinimo etapus per visus okupacijų metus iki pastarojo meto. Diskusijose kreiptas dėmesys į tai, ar Lietuvos pagrindžio spauda ar vyriausybė buvo nurodžiusi, kaip tauta turinti elgtis? Keli kalbėtojai kėlė klausimą: ar pa-

sipriešinimo okupantams akcijoje dalyvavo aukštieji karininkai ar tik jaunimas? Salėje buvo nuomonių, kad dalyvavo ir nemaža aukštųjų karių ir pacituotos jų pavardės. Aktyvus visų diskusijų dalyvis, pulk. J. Lanskoronskis nurodė, kad ir Liet. Komunistų Partijos eilėse esama žmonių, kurie "stengiasi atlaikyti lietuviškas pozicijas", kaip į juos žiūrėti, ar kaip į išdavikus? Šiuo atžvilgiu vyravo nuomonė, kad į tokius LKP narius tenka žiūrėti skirtingai. Diskusijose Lietuvos laisvės reikalais pabrėžtas jaunimo vaidmuo -- jis turėtų aktyviau įsijungti, įnešti naujo vėjo (dr. J. Grinius). Jaunimo vaidmenį išelviavo vėliau išskėlė min. St. Lozoraitis ir kiti. Deja, diskusijų metu buvo pasigesta į paįskesnį pasisakymo laisvės atstatymo Lietuvai reikalui. Kai kurios vieno kito nuomonės: "kaip atrodys Lietuva, palikime spręsti Lietuvoje gyvenantiems... Atkurti laisvą Lietuvą -- iliuzija".

Diskusijos Lietuvos, jos ateities ar dabarties klausimais vyko ir kitų paskaitų proga. Kun. dr. J. Vaišnora (Roma) išsamiai išnagrinėjo tautiško klausimą sovietinėje teorijoje ir praktikoje. Jis pažymėjo, kad tautybių reikalai pirmiausia palenkiami kompartijos interesams, priminė "vyresnio brolio" principą, kuris reiškia rusų politinę, kultūrinę ir kalbinę hegemoniją. Paskaitininkas nušvietė ir Sovietų vykdomą tautybių maišymą, genocido veiksmus, miestų surusėjimą, kolonizaciją. Diskusijose buvo liečiama padėtis Lietuvoje ir šiaurės geležinės uždangos. M. Bajorino (Londonas) nuomone, Lietuvos jaunimas galvojęs lietuviškai, todėl, pasak jo, vaizdas nesąsilingas. Kiti kalbėjusieji (Margis) priminė, kad Lietuvos kaimas ir toliau pasilieka lietuviškumo tvirtovę. Prof. Z. Ivinskis išskėlė idėjų reiškinį: kodėl šių dienų Lietuvoje nebėra tautybių konflikto, ypač kai prisimenam mūsų ilgą laiką trukusią su Lenkija dėl Vilniaus? Čia atsakė kun. dr. J. Vaišnora: tokie konfliktai sovietams neparankūs, nes juk jie kaip tik stiprina tautinį sąmoningumą.

Prof. J. Eretas kalbėjo apie mažųjų tautų ir valstybių vaidmenį. Jis nurodė, kad Europa yra mažųjų tautų lopšys, be to, ji -- nuostabus kultūrinio veikimo ir ekspansijos židinys. Anot Ereto, mažoms tautoms tenka pirmiausia puoselėti teisę, laisvę ir kultūrą. Iševiams tenka ruošti, sudaryti planus Ketvirtajai Lietuvai (o pirmos trys buvo: viduramžių Lietuva, unijinė Lietuva su Lenkija ir nepriklausomoji

(Nukelta 1 psl.)

Čiurlionio ansamblio namuose lietuviams buvo pristatytas kandidatas į Clevelando merus Ralph Perk, didelis lietuvių ir kitų pavergtų tautų bičiulis, kovotojas prieš komunizmą. Nuotraukoje už stalo sėdi iš kairės: dr. V. Ramanauskas, V. Hyman, kalba inž. Raimundas Kudukis ir kandidatas į merus Ralph Perk su Ponia.

CLEVELANDO LIETUVIAI PAGERBĖ RALPH PERKĄ

Rugpjūčio 17 d. vakare Čiurlionio ansamblio namuose Clevelande įvykęs Ralph Perko pagerbimas buvo didelis lietuvių triumfas. Tiek organizacijos, tiek estetinio, tiek, pagaliau, ir idėjinio požiūriu vakaras buvo labai aukšto standarto.

Sutiktas B. Smetanos simfoninės poemos Vltavos garsais, čekų kilmės Perkas ir jo šeima buvo pasveikinti advokato Juliaus Smetonos, kuris palygino Perko politinį kilmą su Čekijos upių motinos Vltavos lėta, bet galinga srove, kuri pamažu, bet tvirtai jau daugiau kaip tūkstantis metų gena Vltavos vandenį per Elbą į Šiaurės jūrą. Perkas lėtas, bet niekuomet nestovį: pasiekęs vieną tikslą, jis veržiasi į kitą -- didesnį ir svarbesnį -- visuomet klausydamas širdies balso, tačiau jam akiai nepasiduodamas; jis to balso tepaklūsta, taip, kaip protas jam liepia paklusti. Tačiau sykį paklūsus, jis užsibrėžė tikslo siekti visomis valios galios -- iki mirties.

-- Šitoks žmogus, -- mieli prieteliai, turi visas kvalifikacijas būti Clevelando meru, ir nors skaičiumi mes negalime lygintis su kai kuriomis kitomis grupėmis, skaičių mes galime atverti nuoširdumu ir energija, -- baigė savo žodį Julius Smetona.

Po to, Lietuvių Konservatorių Klubu vardu jis įteikė Perkui, kaip dideliu pavergtų tautų išlaisvinimo apaštalui, simbolinę dovanėlę: sidabrinę 10-ties litų monetą, nukaltą 1938 metais Lietuvos Nepriklausomybės Paskel-

bimo 20-ties metų sukakčiai paminėti.

Atsakydamas į jam pareikštus sveikinimus, Perkas pasižadėjo nenulistamai dirbti savo paties rinkiminėje kampanijoje iki pat rinkimų dienos, o vėliau, jei jis būtų išrinktas meru, pašvesti vi-

sas savo jėgas Clevelando gyventojų gerovei pakelti. Nors Clevelando, kaip didmiesčio, problemos yra didelės ir komplikuotos, jos visos yra išsprendžiamos energingos, sąžiningos ir ryž-

(Nukelta 1 psl.)

GEMINI V SĖKMINGAI SKRIEJA
APLINK ŽEMĘ

Pradžioje dėl techninių kliūčių du kartu atidėtas Gemini V išsivimas į erdvę, pagaliau praėitą šeštadienį buvo įvykdytas ir manoma, kad abiem astronautams Cooper ir Conrad pavyks išpildyti uždavinį, išbūnant erdvėje aštuonias dienas.

Šita jų kelionė turės didelės svarbos medicinišką atžvilgiu. Prieš skridimą abu astronautai buvo nuodugnai ištirti ir dar nuodugnau bus gydytojų tyrinėjami, kai sugrįš į žemę. Šį kartą, jie nebus rodomi publikai 11 dienų. Po paskutinio Gemini IV skridimo abiem astronautams nebuvo skirtas reikalingas dėmesys ir pasiūsti propagandos sumetimais į aviacijos tarptautinę parodą Prancūzijoje pasirodė publikai labai išvargę. Jie ne-

buvo pilnai mediciniškai ištirti.

Astronautas Cooper yra pirmasis žmogus kuris ant ru kartu skrieja orbitoje. Tiesa, kitas amerikietis Grissom irgi buvo iššautas du kartu į erdvę, bet pirmą kartą jis nesukrėjo orbitoje, o tik išbuvo ketvirtį valandos erdvėje.

● KAS PADENGIS 200 milijonų dolerių nuostolį, kurį padarė Los Angeles negrai? Apraudos bendrovės draudžia nuo pėšimų, vandalizmo, bet nedengia nuostolių padarytų sukilimo metu. Kalifornijos gubernatoriui pavadinus negrų riaušes sukilimu, bendrovės bando išsisukti nuo nuostolių padengimo. Panašiai buvo ir su riaušėmis New Yorke, bet ten teismas pripažino, kad sukilimas yra tik tada, kada siekiama nuversti valdžią.

● PIRMĄ KARTĄ po karo Rytų Berlyne pradėta laisvai bekorėlių pardavinėti brives. Komunistinė spauda rašo, kad pardavinėti laisvalius bulves bus leista ir kituose Rytų Vokietijos miestuose.

● DRAMBLOKAULO PAKRANTES valstybės prezidentas Houphouët Boigny pareiškė, kad komunistinė Kinija sudaranti pavojų taikai Afrikos kontinente. Pekinas stengiasi Afrikoje išplėsti komunizmą savo interesams. Boigny įspėja afrikiečius dėl kiniečių pagrindinio veiklos, kviesdamas būti budriais.

● KAIRO UNIVERSITETAS EL-AZHAR, kuris jau 1000 metų laikomas aukščiausia institucija teisės klausimuose, priėmė idėjų sprendimą. Į vieno tikinčiojo arabo užklausimą, ar jo dukterė turi teisę susituokti su komunistu, atsakė: Ne! Universitetas mano, kad įsitikinęs komunistas yra religijos atskaitingas, nes komunistas turi materialistinę doktriną, atmeta tikėjimą į Dievą ir religiją laiko prietarais.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

ATLANTĄ perplaukti buriniu laiveliu, kad ir nedideliu, šiandien jau nebenaudojama, nes tuo neatsiekama nei sportinių, nei mokslinių laimėjimų.

Visai kitaip atsitiko su clevelandiečiu Robert Manry, kuris būdamas laikraščio Plain Dealer tarnautoju, su savo keliuone spaudoje ir televizijoje buvo didesniu dėmesio centru, negu kad savo laiką buvo skirta pirmajam astronautui, apskridusiam žemę. Po iškilmingo sutikimo Anglijoje, Robert Manry su žmona ir vaikais dar iškilmingiau bus sutiktas Clevelande, o jo laivelį iš pusės pėdos (4,11 m.) siūloma išstatyti Smithsonian Institute šalia garsaus Lindbergho lėktuvo...

Perplaukti Atlantą, net būnant mėgėju buriuotoju, nebėra didelis įvykis. Pirmą vienįšą perplaukimą per Atlantą atliko amerikietis Alfred Johnson 1876 metais su savo 6,1 m. laiveliu Centennial, per 46 dienas iš Nova Scotia pasiekęs Anglijos krantus. Nuo to laiko kelionė per Atlantą iš vakarų į rytus, naudojantis palankia srove ir vakarų vėjais, pasidarė dažnas įvykis. Tačiau verta dėmesio dviejų amerikiečių norvegų kilmės George Harbo ir Frank Samuelson kelionė, kurie irkliniu laiveliu išplaukė iš New Yorko 1906 m. birželio 6 d. pasiekė Le Havre (Prancūzija) rugpjūčio 7 d. padarydami už Robert Manry žymiai ilgesnę kelionę ir trumpesniu laiku. Pažymėtinas ir kitas vienintelis perplaukimas normando Marín-Marie, kuris su mažu laiveliu, turinčiu 50 arkl. j. motorą iš New Yorko per 18 dienų pasiekė Chausey salas.

Perplaukti Atlantą iš rytų į vakarus yra sunkesnis dalykas, nes kelias yra ilgesnis -- reikia leškti tropiškų vėjų ir šia kryptimi perplaukimas buvo atliktas žymiai vėliau garsaus buriuotojo Alain Gerbault 1923 metais su savo garsiuoju laiveliu Fire-Crest. Po to sekė dar keli perplaukimai, tarp kurių vertas dėmesio dr. Alain Bombard, kuris šią kelionę atliko moksliniais tyrinėdamas, kaip ilgai žmogus gali išsilaikyti jūroje neturėdamas vandens ir maisto. Išplaukdamas 1952 m. iš Monaco su savo guminiu laiveliu Heretique, jis nepasidėmė nė vandens, nė maisto ir visą kelionę maitinosi jūrų augmenija ir žuvimis. Pagaliau prie žymiausiųjų perplaukimų priskirtinas ir Eric Tabarly, kuris 1964 m. iš Plymouth Anglijoje į Newportą JAV atburiavo per 27 dienas.

Jei bandysime Roberto Manry perplaukimą sugretinti su anais buriuotojais, tai jokio laimėjimo nerasime, nei atstume, nei greitime nei laivo mažume. Greitumo rekordas pasilieka Eric Tabarly rankose. Gi dėl laivelio didumo, amerikietis Harry Young ilgai turėjo šį rekordą. 1939 m. iš New Yorko jis pasiekė Azorų salas per 39 dienas su savo burlaiviu 4,2 m. didumo, kurį pats buvo pasistatęs. Bet 1964 m. anglas John Riding padarė dar geriau. Su savo Sto-Ag 3 m. 65 cm., išplaukęs iš Plymoutho Anglijoje 1964 m. liepos 30 d. pasiekė JAV krantus po 127 dienų, turėjęs nuotykišką kelionę, kovodamas su priešiniais vėjais. Tiesa, jis buvo sustojęs Ispanijoje, Azorų salose ir Bermuduose.

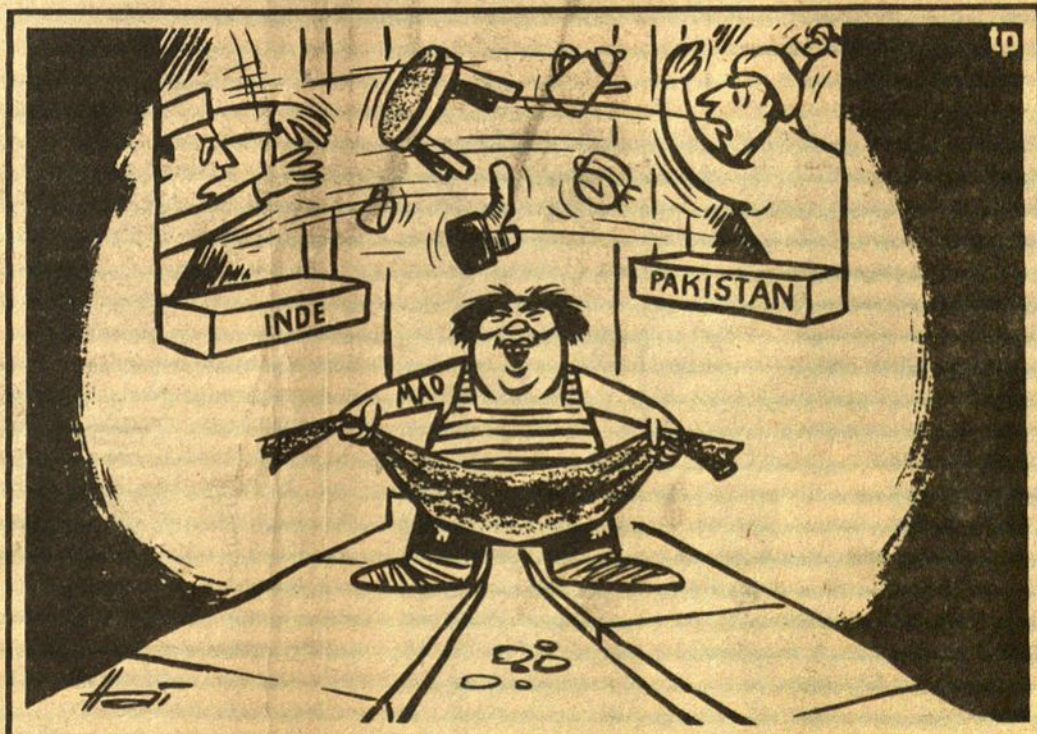
Čia nesinori nuvertinti Roberto Manry nuopelnus, jis be abejo bus pirmasis su mažiausiu laiveliu perplaukęs Atlantą iš JAV iki Anglijos krantų. Bet negalima nesistebėti duota tai kelionei reklama, kokia nepaprasta sportiniame pasaulyje. Neužmirškime, kad praeito šimtmečio perplaukimai buvo atlikti daug sunkesnėse sąlygose negu šiandien. Dabar sportiniai laimėjimai gresia dingti diribamų garsuose. Pavyzdžiui, savaitę prieš Robertui Manry baigiant kelionę, vienas reporteris iš helikopterio buvo nusileidęs į "Tinkerbell" ir kalbėjosi su Manry, gi vėliau, dar nepasiekus Anglijos krantų, į jo laivelį iš žvejų kuterio buvo įlipęs televizijos operatorius...

Bet visa tai atleidžiama, nes buriavimas kaip ir kitos sporto šakos, šiandien išnaudojamos reklamai, patenkinti alkanų skaitytųjų žingeidumą.

PRIE GELEŽINĖS UŽDANGOS susitiko kurtis su kiškiu. -- Pasakyk man, -- klausia kiškis, -- kaip tu po žemę gali atskirti kurioj geležinės uždangos pusėj esi? -- Labai paprastai. Komunistinėje pusėj žemėj yra kietesnė, nes ten jau seniai niekas jos nebedirba. O kaip tu atpažįsti? -- Dar paprasčiau, -- atsakė kiškis. -- Vakaruose šūviai girdimi tik medžioklės sezono metu, gi komunistų pusėj šaudo visą laiką...

(vg)

Kai du pešasi, trečiasis laimi...

Studijų savaitės dalyvių grupė. Iš kairės: K. Martinėnas, prof. Z. Ivinskis, dail. A. Krivickas, V. Lozoraitienė, P. Ivinskienė, sol. J. Liustikaitė, p. Krivickienė ir Dr. A. Gerutis. V. Alseikos nuotrauka

REIKIA RUOŠTIS KETVIRTOSIOS LIETUVOS ATSTATYMOUI

(Atkelta iš 1 psl.)

1918 - 1940 m.). Diskusijose buvo keliamas Europos apsiuvinimo reikalas. Lanskoronskio nuomone, mes per daugatsiribojame nuo tautos, tenka ieškoti naujų kelių jai talkininkauti. Dr. J. Grinius: jaunimo tarpe pastebima pesimizmo, o tėvas A. Bernatonis pridūrė: jei mūsų išeivijos jaunimas netiki į Ketvirtąją Lietuvą, čia reikia kaltinti vyresniuosius. Jaunimui mes privalome padėti. Stud. V. Bartusevičius, vienas iš S. Savaitės techniškių vadovų, sakė, kad jaunus bosta jaunimo aimanavimai, iš jaunimo norėtųsi jaunatviškos dvasios. Kun. dr. St. Matulis iš Londono stėjo tą jaunimą ginti. Esą, jaunimo žygis į Washingtoną ir numatomos manifestacijos New York'e šį rudenį, ar tai ne to jaunimo veržlumo, pasiryžimo apraiškos? Kun. J. Dėdinas suabejojo mažųjų valstybių tariama galia, jo nuomone: ar maža Lietuva sugebės išlaikyti tautinį savitumą, ar liks satelitu -- didžiųjų sekėju? Stud. I. Česnaite (iš Australijos, dabar studijuojanti Heidelberge) tiesiog pareiškė: "Lietuvos atstatymas -- iliuzija". Ją

Kas nauja Pasaulyje

● VATIKANAS paneigė gandus, kuriuos paskelbė Milano laikraštis Tempo, kad popiežius Povilas VI turi ulcerą.

● AMERIKOS KVIEČIŲ pristatymas Egiptui, kuris buvo nutrauktas sudeginus Amerikos biblioteką Kaire, vėl atnaujintas. Amerika Egiptui duos už 37 milijonus dolerių kviečių.

● DU ŠVEDŲ KAREIVIAI, priklausančią JT batalijonui Gazoje, Stockholme teisiami, kad vienam jaunam arabui davė vieną dėžutę kakao ir vieną dėžutę paštetą (3 dol. 89 c. vertės). Jie kaltinami be leidimo dalinę Jungtinių Tautoms priklausančių maistą.

● INDONEZIJCOS sostinėje Džakartoje viešai buvo sudegintos plokštelės ir magnetinės juostos, kuriose įrekiuota vakariečių ritminė muzika, ypač "Beatles". Indonezijos vyriausybė tvirtina, kad ši muzika yra nauja forma dvasinio kolonializmo ir turi būti pašalinta.

● REIMSE pasirašant su Vokietija paliaubas, 1945 m. sovietų generolas Susloparov padėjo savo parašą sauvaišškai, rašo sovietų maršalas Voronov. Kokiu būdu jis tą dieną atsirado Reimse, niekas nežino. Stalinas, sužinojęs, kad vienas jo generolų padėjo parašą po Reimso aktu, įsiuto ir Voronovui pasakė keletą nemalonų žodžių, kad jis turi susidaryti kadrą iš tokių karininkų (Susloparov buvo artilerijos karininkas), nutardamas smarkiai nubausti prasižengusį. Tą pat dieną Stalinas pareikalavo iš Eisenhowerio, kad vokiečių pasidavimas būtų iškilmingai pasirašytas kitą dieną, gegužės 8 d., Berlyne ir šį kartą aktą pasirašys Žukovas.

patikslino prof. Eretas, pažymėdamas, kad iliuzija tenka laikyti Trečiosios Lietuvos atstatymą. Esą, turime rūpintis Ketvirtąją Lietuvą, kurios piliečiai turės

Lietuvos Diplomatinijos Šešas S. Lozoraitis su Ponia ir A. Grinienė dešinėje.

visas demokratines laisves. Planai kaip tik dera sudaryti užsienyje ir čia turima istorijos pavyzdžių (Mazzini, Masarykas).

Lietuva, jos kūrėjai -- rašytojai buvo paliesti rašytojo R. Spalio (iš Anglijos) paskaitoje. Jis pabrėžė faktą, kad net 70% lietuvių buvo pasitraukę į Vakarų, jis nurodė, kad kuriuos teigiamus lietuviškos kūrybos tėvynėje bruožus, plačiai nušvietė laisvosios kūrybos slopinimą Lietuvoje. Spalio nuomone, Kremlius dar neradęs linijos, kaip tenka tvarkyti kūrėjų kryptį, lietuvių rašytojai okup. krašte gali susilaukti ir naujų direktyvų. Jis dar priminė, kad iki 1962 m. originali pirmo leidimo knygos Vakaruose gyvenę lietuviai rašytojai išleisdavo daugiau, negu partinių varžytų pažaboti kūrėjai krašte.

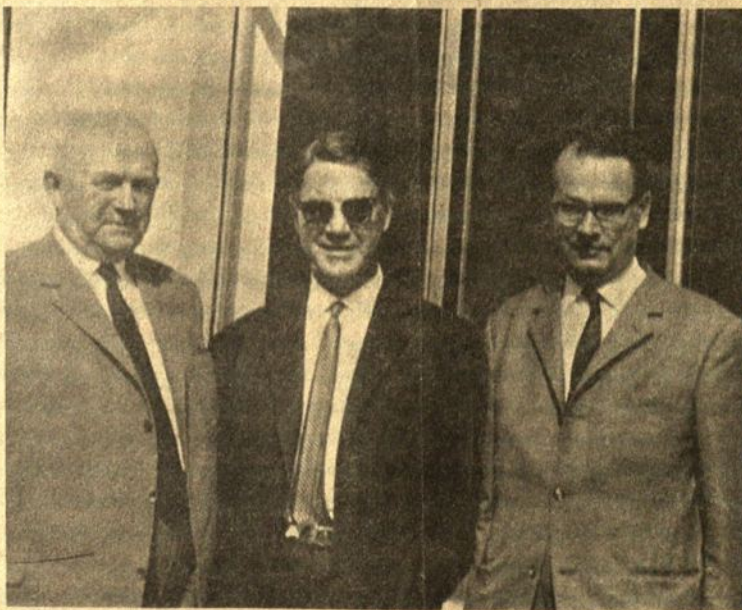
Diskusijose kilo visa eilė klausimų: kaip gauti knygas?

Ar nereikia Lietuvoje kuriantiems atiduoti pagarbą, nes jie juk palaiko tautinę sąmonę, o komunistinės duoklės pas juos rasime tik minimumą? (M. Bajorinas). J. Lanskoronskio nuomone, ne tik juri komisijos beti ir skaitytojai turėtų lemti knygos vertę (beje R. Spalis savo paskaitoje pasisakė prieš išeivijoje knygoms premijuoti sudaromas juri komisijas iš vienos pasaulėžiūros

žmonių -- literatų ar gyvenančių viename mieste). Prof. Ivinskis palietė svarbų Lietuvoje leidžiamų knygų vertimų į kitas kalbas klausimą. Juk, esą, lietuvių rašytojų knygų verčiamos ne tik į Sovietijos tautų, bet ir į vokiečių kalbą. Kaip tai vertinti? Spalio nuomone: atsiminkime, kad Lietuvoje veikia valstybinis aparatas. Verčiamos nebetinai vertingos knygos, daugiau lemia propa-

gandiniai motyvai, klausimas ar tos knygos išperkamos, ar populiariausios tonos nelina niekais. Dr. Grinius domėjosi, kodėl latviai yra gavę daugiau Lenino (anksčiau -- Stalino) premijų, negu lietuviai. Aiškaus atsakymo nebuvo.

Diplomatinijos Šešas min. St. Lozoraitis, Studijų Savaitėje Vasario 16 Gimnazijos sodyboje išbuvęs beveik penkis dienas, buvo visų dėmesio centru ir jam parodytas atitinkamas dėmesys. S. Lo-

J. Norkaitis, dr. A. Gerutis ir S. Vyktintas Studijų Savaitėje. V. Alseikos nuotrauka

S. Lozoraitis, Jr., pulk. J. Lanskoronskis ir dr. K. Čeginskas Studijų Savaitėje. V. Alseikos nuotrauka

zoraičio asmenį, kaip patyrusio diplomato, įvertino Savaitės moderatorius dr. J. Grinius, o Vilko Valdybos nario dr. K. Čeginsko žodžiais "lietuviai neturi kito tiek reprezentatyvaus atstovo, kaip St. Lozoraitis". Išsamai, įžvalgi min. St. Lozoraičio paskaita, faktiškai turėjusi būti įžangine, žinoma, sukėlė visų dalyvių susidomėjimą ir labai gyvas diskusijas.

S. Lozoraičiui baigus paskaitą apie Atlanto Aką ir tarptautinės politikos raidą dalyviai statė paklausimus. Svarbiausias klausimas, rūpėjęs dalyviams tai, kiek tarptautinės politikos raida gali paveikti lietuvių tautos aspiracijas ir kaip tarptautinėje politikoje vertintinos pavergtųjų pas-

Sol. J. Liustikaitė ir clevelandietis K. Martinėnas prie Heidelbergo pilies.

tangos? S. Lozoraičio nuomone, mūsų viltis remia du elementai: pasaulis dar nėra sutvarkytas, tas procesas dar nėra baigtas ir juo labiau, kad sovietai ir toliau tęsia agresijos politiką. Prisiminus Afrikos tautoms suteiktą laisvę, matome, kad žmonės trokšta laisvės, o jos gi niekas negali sunaikinti. Antra, labai svarbus užsienio lietuvių nusistatymas bei jų veikla tėvynėje siekiant laisvės. Jie nenustoja jos reikalavę. Svarbu, kad ir dabar, po 20 metų svetimoji spauda rašo apie sovietų imperializmą, kolonialines priemones, apie Pabaltijo pavergimą. Lietuvai siekiant laisvės lemiamas veiksnys, tai JAV-bės. Jos itin daug reiškia ir politiniai ir kariniai. Su Europa kiek kitaip, nes čia kol kas nematome pasiryžimo keisti padėtį. Pasak min. Lozoraičio, mes užsienio lietuviai, privalome nuolat ir nuolat kelti

savo reikalavimus, "mes nepriavome bijoti nusibosti".

Studijų Savaitės dalyviai toliau kėlė klausimus: dėl Jaltos ir kt. konferencijų dokumentų skelbimo, dėl laisvinimo kelių (veikti politiškai ar kultūros priemonėmis), domėtasi, ar įmanoma plėsti Lietuvai skiriamas radijo programas, kaip tenka atsakyti į komunistų kvietimą vykdyti kultūrinius mainus. Dr. P. Karvelis paklausė, kokie buvo mūsų diplomato žygiai dėl Suslovo kalbos Vilniuje, dėl Teherano ir kt. konferencijų? Kiti aiškino, kad Amerikai nerūpi savarankiška Europa, kad vargiai galima pasitikėti Amerika ar kad (dr. J. Norkaitis, Jr.) Europoje krentas JAV-bių populiarumas.

S. Lozoraičio nuomone, mūsų padėtis nėra lengva, mes galime daugiau veikti propagandiniiais

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRĄŠAI ***

VELNIO ADVOKATAS, arba Advocatus Diaboli, yra Vatikano Šventosios Apeigų Kongregacijos tam tikro pareigūno titulas. Tokiu aukštą Dievo tarnų aplinkoj nepatogiai skambančiu vardu vadinamasis pareigūnas, paprastai aukšto rango ir išsimokslinimo dvasininkas, tenai veikia, žinoma, ne pagal notarinį įgaliojimą iš prašaro, o yra bažnytinės teisės tvarka paskirtas atstovauti "velniui", kaip kokiam advokato pasisamdyti neišsigalinčiam bylininkui.

Beje, Advocatus Diaboli yra, nors ir labai populiarus, bet ne oficialus to pareigūno titulas. Oficialiai jį vadinamas Promotor Fidei, tai yra, tikėjimo kėlėjas ar stiprintojas. Vadinasi, jo paskirtis yra gero tikslas: ne velniui tarnauti, o tikėjimą kelti.

Vis dėlto tam tikėjimo kėlėjui uždavinys pavedamas atlikti kitaip, negu tai daro kiti tikėjimo skelbėjai. Jo uždavinys yra "priekabinti" beatifikacijos bei kanonizacijos bylose, kuriose svarstomi siūlymai paskelbti ką palaimintuoju ar šventuoju. Jis turi "išknisti" ir nurodyti viską, kas kandidato į šventuosius gyvenimo balanse galėtų būti kredituota "velnio naudai". To prasmė, tačiau, yra ne velniui pagelbėti, o tikėjimą apsaugoti nuo kompromitacijos, galinčios kilti iš nekritiško įsimaginimo skelbti šventaisiais net ir tokius, kurie galbūt nėra to pakankamai nusipelnę.

Postulatoriai -- kandidatų į šventuosius siūlytojai, ypač pagautieji nekritiško entuziazmo dėl savo siūlymo, arba kitais (pav., tautiniais, politiniais), sumetimais suinteresuoti teigiamu sprendimu, priekabiuojančio Tikėjimo Kėlėjo bijo, kad ju siūlymo nesugriautų, ir turbūt jo nemėgsta net labiau, kaip lošėjai kibicierių... Ne velniui ir pavadino jį tokiu neigiamai skambančiu vardu -- velnio advokatas.

Analogiškai tas vardas pavartojamas ir kitur. CBS televizinininkai viešai kalbėjosi apie Vietnamo karą su dviem generolais -- vyr. jungtinio štabo viršininku ir jo pirmataku, vėliau ambasadorium Vietnamu. Vietnamą skersai -- išilgai išvaikščiojęs korespondentas sako: -- "Nenorėčiau atrodyti esąs velnio advokatas, bet..." -- ir papasakojo vieną kitą dalyką matęs Vietname ne taip, kaip generolai nušviečia. Įtikino, ar ne generolų paaiškinimai, bet diskusijos dalyką nušvietė aiškiau, negu būtų nušvietusios be kritiškų "priekabių". Kodėl tad reporteris kratėsi "velnio advokato" vaidmens? Ar tik todėl, kad bandymai išsiaiškinti tiesą kartais susilaukia tokios nepatraukliai atrodančios iškašos?

Ir šiems užrašams mūsų frontininkų laikraštiniųkai (Darbininke, į laisvę), besiskondėdami šmaikščiu V. Abračiū atsiliptu mu apie "kibeceriavimą", pridėjo dar ir velnio advokato iškašą. Papeikimas, ar pagyrimas? Kas nekas, o jie tai turbūt gi žino, kad Vatikane Advocatus Diaboli reiškia Promotor Fidei, kurs ne velnią, o tikrąjį tikėjimą gina nuo kompromitacijos pavojų, galinčių kilti iš nekritiško entuziazmo įsibėgėjimų...

Daug kur ne taip jau ir aišku, kur glūdi tikrasis advokatavi-mas "velniui". Dailininkas Cavaradossi (Puccinio operoj) bažnyčioje gieda himną "slaptinajai harmonijai grožio kojųvairiausio" -- madonnos grožio. O zakristijonas mato, kad madonnos paveikslas dailininkas sudėjo savo mylimos Toscos bruožus, ir girdi, kad tai jos, o ne vizijoj regimos Dievo Motinos grožiui tas himnas. Zakristijono išvada -- "Kas taip juokauja, velniui tas tarnauja"... Tai katras čia "velnio advokatas" -- dailininkas, ar zakristijonas?

Panašių situacijų pasitaiko ne vien šventųjų garbinimo polėkiuose, o ir mūsų šiuolaikose "vulkanikuose išsiveržimuose" antikomunizmo, laisvinimo, patriotizmo, arba, sakysim, partizanų kultu (taip ir pavadintu frontininkų žurnale). Pasigendama entuziastų, bet ar kartais nebūtų tikslinga padidinti ir "velnio advokatų" etatus?

ginklais, skelbdami atitinkamus obalsius, veikdami kultūros apraiškoms. Lietuvos laisvės atstatymą veikia, aišku, ne tik politiniai, bet ir ideologiniai veiksniai. Dėl lietuviškos politikos, jo nuomone, veiksmų bendradarbiavimas einas gera plotme. Ryšių su kraštu klausimu min. Lozoraitis pasisakė teigiamai -- santykius reikia palaikyti ir ypač naudingi asmeniniai santykiai. Tačiau, jei susirašinėjama, visuomet tenka galvoti, kad laiško gavėjas nebūtų pastatytas į pavojų. S. Lozoraitis nėra priešinąs ir kelionėms į Lietuvą, artimųjų aplankyti. Vis dėlto čia išskirtini du dalykai: vykti į Lietuvą turėtų

tik asmenys, neangažuoti politinėje ar visuomeninėje srityje, antra, jei tautiečiai nutaria vyk-ti į Lietuvą savųjų aplankyti, tegul tai vykdo ne šiais metais. Pagaliau, min. Lozoraitis dar buvo klausiamas -- kodėl Amerika pralaimėjo, po antrojo pasaulinio karo taiką? Tai klausimas, atsakė min. Lozoraitis, kurį iš tikrųjų sunku paaiškinti. Buvo ir daugiau paklausimų, bet juos čia pateikti jau nebeleidžia straipsnio rėmai.

Skaityk ir platink DIRVĄ

K. Lozoraitis ir stud. J. Jasaitytė (toliau matyti S. Lozoraitis, Jr.) pertraukos metu dalinasi įspūdžiais. V. Alseikos nuotrauka

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PAGYRIMAI TURI BŪTI PELNYTI

ORGANIZACIJA, ypač didesnį kiekį žmonių sutelkusi, savo dydį įprasmina tik tada, kai veikia ne vien jos vadovybė, o ir kiekvieno padalinio vadovybė ir kiekvienas paskiras narys. Narių sąrašuose užrašyta pavardė, kada nekada pasėdėjimas susirinkime, net ir reguliariai sumokėtas nario mokestis, net pasisvečiavimas organizacijos vardu surengtame pobūvyje — dar ne viskas, ko laukiama ir kas priklauso iš asmens, kurš deklaruojaši esąs organizacijos visuomeninių idealų puoselėtojas ir jos užsimojimų vykdytojas. Dalyvavimui viešajame gyvenime pridera būti esminę gesnijam už vien formalinį "priklaušymą", nes gyvenimas yra gyvenimas tik tada, kai pulsuoja be pertraukos, o ne vien retkarčiais prabunda iš užsimiršimo.

Taigi, jei Am. Liet. Tautinės Sąjungos valdyba, sekdamą ją išrinkusio seimo nusistatymu, energingai imasi uždavinio — pastiprinti pamatus laikraščio, kuriame ir per kurį be pertrūkio vyksta šios Sąjungos atstovaujamo visuomenės sektoriaus viešasis dvasinis gyvenimas bei kūryba, tai šio uždavinio atlikime dera ir privalu lygiai energingai dalyvauti ir kiekvienam S-gos padaliniiui bei kiekvienam paskiram nariui.

Anksčiau užsiminėm apie Am. Liet. Bendruomenės Tarybos pirmininko pagyrimą Tautinei Sąjungai už rūpinimąsi savąja spauda, ir pagyrimą Dirvai, kaip to Sąjungos rūpesčio vaisiui. Ir iš viso, Bendr. Tarybos pirmininkas, pats šioje Sąjungoje nedalyvaujantis visuomenininkas, pastebėjo, kad "Tautinės Sąjungos gyvumu neverta [atseit, nėra pagrindo] skystis".

Tokia nuomonė apie Sąjungos gyvumą, turbūt, maloniai kutena ne tik jos vadovus, o ir kiekvieną narį: štai, ir apie mane sako, kad esu visuomeniškai gyvas!

Gera girdėti, kai "geri vyrai gerai giria", bet gyrimas tik tada visai geras, kai neabejotinai pelnytas. Ar visa mūsų Tautinė Sąjunga, tai yra, ar kiekvienas jos padalinys ir ypač

ar kiekvienas narys yra nusipelnęs prisiimti pagyrimą už gyvą veiklą žiūrėdamas tiesiai į akis ir nemirksėdamas?

Gyvas Sąjungos narys dalyvauja visuose mūsų kas savaitę du-tris kartus (per šį laikraštį) įvykstančiuose "susirinkimuose", tai yra, — prenumeruoja ir seka laikraštį, kuriame vyksta mūsų bendrasis veikimas. Pagal išgales jisai dalyvauja čia vykstančiuose svarstymuose bei kūrybinuose pasireiškimuose. Gyvas narys, ypač dėl bet kurių priežasčių susilaukęs nuo aktyvaus pasireiškimo tuose "susirinkimuose" (t. y., laikraščio turinyje), būtinai apčiuopiamai prisideda bent prie veikimo bazės ("susirinkimų salės") medžiaginio aprūpinimo. Ir jis — jei gyvas — nesitenkina tai šiek tiek padaręs kada nors kartą savo gyvenime. Gyvas narys prisideda kiekvieną atvejų, kada Sąjungos vadovybė taria, jog yra iškilęs toks reikalas ir yra atėjęs tam laikas.

Naujoji ALT S-gos valdyba nuo to ir pradėjo savo veikimo programą vykdyti. Bet Sąjunga nėra vien valdyba. Sąjungos veikimo programą vykdyti pridera jai visai, tai yra, ir kiekvienam jos padaliniiui, ir kiekvienam paskiram nariui.

Daug kas iš šalies, iš neįsirašiusių į Sąjungos narių sąrašus, uoliai ir apčiuopiamai prisideda prie šios veikimo programos vykdymo. Būtų keista ir nepateisinama, jei savanoriškai ir įsakingai į Sąjungą įsirašiusių tarpė dar liktų šios programos vykdyme atsilikusių. Nešaudinio Sąjungos nario minimalus visuomeniško gajumo ženklas šiandien yra: Dirvos prenumeravimas, jos turinio sekimas, jos kitų tarpe populiarinimas (įskaitant pastangas skatinti savo aplinkai daugiau prenumeruoti) ir dalyvavimas Dirvos leidime dažnesniais inais į Viltį (Dirvos leidyklą) papildymais.

Tik taip visa Sąjunga bus nusipelnusi pagyrimo, kad jos visuomeninių gyvumu netenka skystis. (vr)

KOKIOS APIMTIES BUS
TEATRO ALMANACHAS?

Seniai ruošiamas Teatro Almanachas, sudarinėtas (ar sudarytas) mūsų teatro veterano Stasio Pilkos, kažin kaip užkliuvo spaustuvėje. Gal ir gerai:

Naujienų nr. 161 ir 162 skaitėme p. St. Pilkos laišką. Jis rašo, kad žada išleisti pirmąjį tomą, o antrąjį gal leistų kas kitas.

Tame p. St. Pilkos laiške man nemaloniai užkliuvo saknys: "Almanachas nėra istorinė kronika ar lietuvių scenos nuo 1889 metų istorijos surašymo bandymas, o vien tik istorijai medžiaga, o vien tik istorijai medžiaga sukaupiti (daugelio žmonių) pastangos".

Kodėl tik nuo 1889 metų? Kur ankstesnė lietuvių ir Lietuvos teatrinė veikla? Kur viduramžių Lietuvos teatras? Kur žinios apie 1750 metais Nesvyžiuje veikusį lietuvių teatrą? O gal sudarytojus nežinoma, kad Nesvyžiuje (kai kas tvirtina, ten buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi Mindaugas) nuo 1750 veikė teatras, vaidinti Pranės Višnioveckaitės - Radvilienės ir kt. veikalai. Ar sutas.

Dainavos apygardos partizanų karikatūra paskleista 1947 m. rinkimuose.

MIRŠTANČIŲJŲ GARBĖ (4)

STASYS ŽYMANČAS

Nepriklausoma valstybė gyva pogrindyje

Lietuvos partizanų sąjūdis, nuo 1949. II. 16 d. žinomas Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio vardu, tai tartum visa pogrindžio valstybė su savo gausia spauda, savo valdžia ir jos prezidentu, savo kariuomene, jos štabais ir vadais, savo teismais, baudžiamaisiais nuostatais ir kt.

Tas sąjūdis jautėsi atstovaujantis nepriklausomą Lietuvos valstybę ir reikšią prieš 700 metų apsisprendusios ir 1918. II. 16 tą apsisprendimą patvirtinusios lietuvių tautos valią gyventi laisvą ir nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Todėl partizanai taip pat jautėsi turį teisę tos nepriklausomos valstybės vardu, už kurios laisvę jie aukojo savo gyvybę, leisti gyventojams potvarkius, duoti įsakymus, reikalauti jų vykdymo ir tiems įsakymams nepaklususius bausti griežtomis bausmėmis.

"Dabartiniu raudonosios okupacijos metu kiekvienas asmuo, Lietuvos ar svietimos valstybės pilietis, ar Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio narys savo veiksmais kenkęs lietuvių tautai bei Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžiui ginti lietuvių reikalus ir kovoti su lietuvių tautos priešais dėl nepriklausomos Lietuvos atstatymo yra Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio teismų baudžiamas", skelbė 1 str. LLKS baudžiamųjų nuostatų, kurių išrašus 1951. VII. 20 d. Nr. 6(20) paskelbė LLKS pietų Lietuvos srities organas Partizanas.

"Kas nusikalto nevykdymas sąjūdžio viešų potvarkių ar paskirų partizanų teisėtų reikalavimų tas

baudžiamas, atsižvelgiant į pasekmių svarbą, iki mirties bausmės".

stybės ras kokių nors pasekmių būdu intervienuoti Lietuvos naudai ir privers

T A U T I E T I

Atėjo valanda, kada tu turi parodyti pasauliui, kad komunizmas svetimas yra tavo širdžiai svetimas ir, kad tu nuo jos krotai kaip lietuvis.

NEI VIENAS PRIE BALSAVIMO UŽKAT

Atėjus, kas eis balsuoti, tik dėl savo bailumo, toje tautos sąjūdyje.

Be to įspėjimo, kad balsavimas rinkimuose gali tapti ginkluotu nusivylimu, kurių nuo šio laiko gali tapti ir tu.

Šalin bolševikinės vergijos pančius!
Už savo budelius nebalsuojam!
Nuplėškim kaukę nuo kruvinio jo komunizmo veido!
Nei vienas prie balsavimo urnos!
Vardan tos Lietuvos vertybės teįd!

Lietuvos partizanai

Partizanų atsisakimai rinkimų metu.

"Pastaba: jei turi, konfiskuojama turto dalis". atsiimtoje tų nuostatų 65 str.

Kategoriškai, bekompromisiškai atmetę sovietų okupaciją kaip neteisėtą, prievartinę ir primestinę, atsisakę ne tik pripažinti, bet iš viso skaitytis su pačios okupacijos faktų, partizanai draudė Lietuvos gyventojams vykdyti sovietų okupacinės valdžios bei jos administracijos potvarkius ar įsakymus, balsuoti sovietų organų skelbiamuose rinkimuose ir bendrai talkinti okupantams ar su jais bendradarbiauti.

Partizanai tikėjosi tokiu būdu priversi sovietus, susidūrusius su visuotiniu grižtu lietuvių pasipriešinimu ir sovietinės administracijos boikotu, pasitraukti iš Lietuvos, tuo labiau, jog jie manė ir tvirtai tikėjo, kad anksčiau ar vėliau kils karas arba Vakarų val-

sovietus gražinti pagrobtą, jos laisvę ir nepriklausomybę.

Toks bekompromisinis partizanų nusistatymas okupacijos atžvilgiu ir jų užimta grižtaliniu ir taktika jau pačioje pradžioje kėlė sunkumų, pav. draudimas ir kludymas ūkininkams pristatyti maistą miestų gyventojams, kaip neva sutikusiems su okupacija ar pasidavusiems prieš spaudimui.

Tačiau tol, kol partizanų sąjūdis buvo plačiai paplitęs visame krašte ir krašto gyventojų buvo visuotiniai remiamas ir kol sovietų administracija buvo įsitvirtinusi tik didesniuose centruose, tokia partizanų laikysena buvo suprantama ir naaškinama.

Padėtis betgi pasikeitė, kai dėl žiaurios prieš akcijos ir valvų patį partizanų sąjūdį apsilpo ir su-

menkėjo, o okupacinė administracija laipsniškai išgalėjo visame krašte. Partizanams toliau tęsiant seną grižtaliniu ir agresyvia taktika, krašto gyventojai atsidūrė kryžminėje ugnyje. Kai sovietų ibauginti ir terorizuoti jie buvo priversti vykdyti okupantų įsakymus, juos už tai baudė partizanai. O kai jie pakludavo partizanų reikalavimams, jie susilaukdavo represijų iš okupacinių organų. Nuo partizanų veikimo gyventojai netiesiogiai nukentėdavo dar ir todėl, kad okupaciniai organai vykde naciūsus išvežimus tose apylinkėse, kuriose aktyviau reikšdavosi partizanai.

Partizanai skelbė griežtą kovą Lietuvos žemės ūkio kolektyvizacijai, kurią sovietų okupacinė valdžia pradėjo vykdyti 1948 m. pabaigoje. Jie draudė ūkininkams stoti į kolchozus, o stojusius neretai skaudžiai baudė. Tačiau pačios kolektyvizacijos sulauktyti partizanai jau nebepajėgė. 1949 m. kovo mėn. išvežimų įbauginti, bijodami naujų okupanto represijų ūkininkai nematė kitos išeities, kaip rašyti į kolchozus. Prievartinei žemės ūkio kolektyvizacijai atsispirti Lietuvos ūkininkas fizinės jėgos neturėjo. Kolektyvizacija buvo pravesta visame krašte palyginant trumpu laiku, kas pakirto partizanų materialinio išsilikymo bazę, kurią sudarė visų pirma Lietuvos ūkininkai.

Okupantui palaipsniui įsitvirtinus krašte ir stabilizavus padėtį 1949-50 m. buvo aišku, jog tolesnė agresyvi aktyvaus ginkluoto pasipriešinimo taktika prives prie galutinio partizanų sunaikinimo. Tik tą taktiką pakeitus buvo galima tikėtis išsaugoti partizanų kaip organizuotą pajėgą galimų liemiųjų kovų fazei Lietuvos suverenumui atstatyti.

"Priešingu atveju, ir toliau kaip ir praity, žus partizanai, o nuo okupantų — mūsų miestų ir kaimų gyventojai", įspėjo savo pranešime 1950. XI. 2 d. BDPS prezidento įgaliotinis Kestutis".

"Jei anksčiau mums buvo brangus kiekvienas lietuvis", nurodė BDPS įgaliotinis, "Tai šimtus ir tūkstančių kartų yra brangesnis dabartiniu metu".

Sekanciam numerį: Nuo viltingų iki beviltiškų kovų.

KANADOJE MOKESČIAI DIDESNI NEGU JAV

Kaip rodo pajamų mokesčių palyginamoji statistika, amerikiečiai moka aukštesnius pajamų mokesčius, negu jų artimieji kaimynai kanadiečiai, bet mažiau negu britai Anglijoje. Amerikiečių šeimai su dviem vaikais jaunesniais negu 16 metų amžiaus, uždirbanti \$5,000 dolerių šiais metais ir neturėdama ypatingų lengvatų, turėtų mokėti \$290 dolerių pajamų mokesčio. Tokia pat kanadiečių šeimai turėtų mokėti tik \$223, tuo tarpu britų -- \$770. Tokiai pat šeimai, turint \$10,000 metinių pajamų, pajamų mokesčiai yra jau aukštesni: JAV \$1,114, Kanadoje \$990, Anglijoje \$2,146.

Palyginimas padarytas turint galvoje galutinai sumažintus mokesčius JAV, priimtą mokesčių sumažinimą Kanadoje ir pakėlimą Anglijoje, laikantis santykio, kad Anglijos svaras lygus \$2,80 JAV dol., o Kanados doleris pilyginamas 99 1/2 JAV cento.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

ŠIAURĖS ŽVAIGŽDĖ -- Mykolo Vaitkaus atsiminimų III tomas išleido Niida, 297 psl. Kaunas 3 dol.

Galima įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

SU MARINAIŠ VIETNAME

(3)

"Ką tik grįžau iš vienos "search and sweep" operacijos. Joje dalyvavo mūsų visas batalionas su visais savo tankais ir kt. sunkiaisiais ginklais, prie mūsų priskirtais ARVN (P. Vietnamo armijos) bei kitais pagalbiniais daliniais. Mūsų šarvuota kolona paplūdimiais patraukė stačiai į Pietus nuo Danang'o. Taip nukeliavus apie 10 mylių, visa kolona sustojo ir dvi pėstininkų kuopos, iki šiol važiuojusios tankais ir kitais ginklais, pradėjo šlavimo (sweeping) operaciją. Šiaurėje liko mūsų trečioji kuopa, kuri turėjo pagauti nuo mūsų pirmųjų dvejų kuopų bėgančius komunistų partizanų. Ketvirtoji bataliono kuopa liko rezerve.

Vyravo lyguma nedaug pakilusi nuo jūros paviršiaus. Jo viduryje tačiau buvo keturios aukštos kalvos, vadinamos marmuro kalnais. Vienoje iš jų (aukščiausioje) įsikūrė bataliono štabas. Iš čia palyginti lengva buvo sekti visą operaciją. Savaiame aišku, kad mes turėjome su savim ir visa savo komplikuotą ryšių aparatą, kurio pagalba galima buvo tuoju sužinoti apie kiekvieno būrio progresą. To viso ploto "iššlavimas" truko tris dienas.

Marmuro kalnai laikomi tautine šventove ir ant vieno iš jų yra budistų šventykla bei vienuolynas. Kalnuose apstu įvairaus didumo olių. Kai kuriose jų dega amžinos liepsnos. Tai ir bubnų bei varpų garsai sudaro kiek vaiduoklišką atmosferą. Vienoje oloje buvo įrengta net maža šventykla, kurioje dominavo kažkokia deivės statula. Toji statula, kaip ir kitos čia matytos, buvo iš čia pat esančio marmuro iškaltos.

Tos olos sukelia nepaprastą aidą. Mes tai paty-

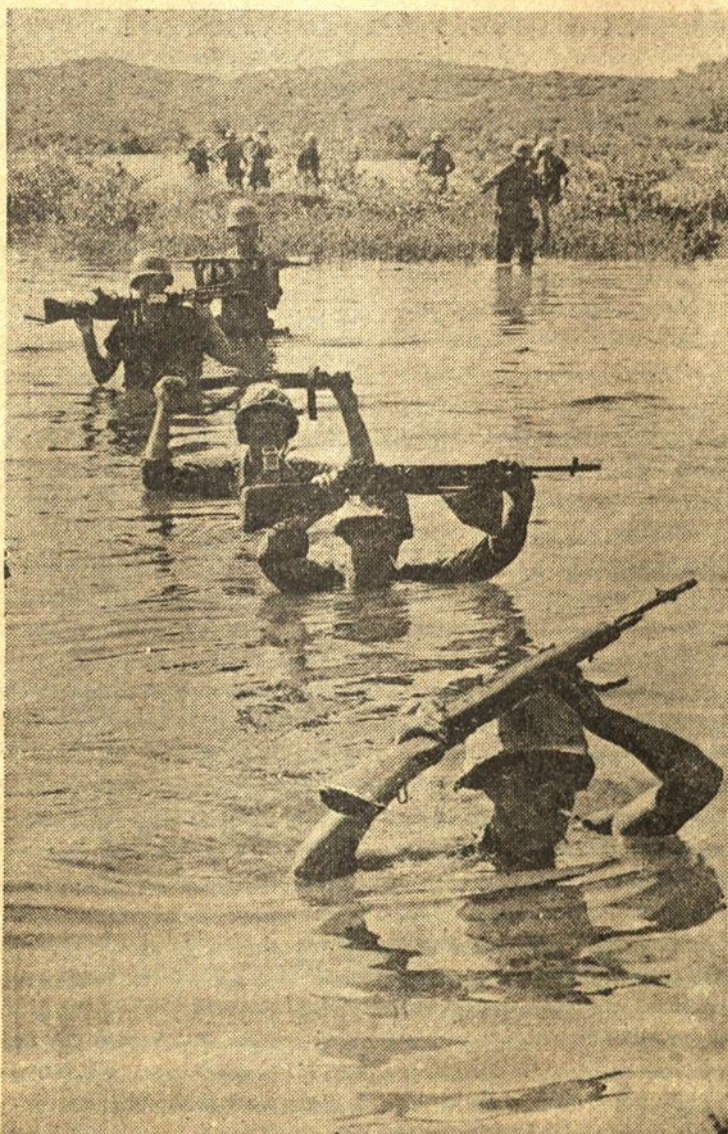
Didėjant JAV kariuomenės jėgoms Vietname, tame krašte didėja ir lietuvių skaičius. Čia matome 9-to marinių pulko antro batalijono ryšių (communication) karininką 1 st. Lt. Dominiką Nargele, USMC žinomo Kauno advokato Dominiko Nargelevičiaus sūnų. Nuotrauka daryta laike žygio Marmuro kalnuose.

rēm ant savo kailio. Trečią naktį apie 3 val. ryto sargybinis pastebėjo tris įtartinus šešėlius ir paleido į juos šūvius. Sekusio aido niekur nesu girdėjęs — kažkas neįsivaizduojamo. Visi žinoma, sukilo, bet prieš neradę vėl sugulėm.

Pakriaušėje radome kaimą, kurio gyventojai verčiasi marmuro piauštymu. Daugelis mūsų apsunkino savo bagažą lentelėmis su gražiai išgraviruotomis pavardėmis. Jei kada grįšiu į civilį gyvenimą, galėsiu ją pasidėti savo biure ant rašomojo stalo. Kainuoja jos kelis dolerius, priklauso nuo išdirbimo.

Su priešų didesnio susirėmimo neturėjome. Kartą mūsų priekinė sauga užtiko septynių partizanų būrelį. Vienas mūsų tankas ir kitas autovežimis nukentėjo nuo padėtų minų. Buvo sušaudyta ir su nematomu priešu. Iš mūsų pusės buvo sužeisti 7 marinai, dauguma visai lengvai. Vėliau buvo rasti keli Vietkongo laivonai. Suimta keliolika įtartinų asmenų, jų tarpe dvi moterys.

Mus lydėję vietnamiečių kariai nebuvo labai pavyzdingi kariai...

Keliantis per upę kareivių svarbiausias rūpestis, kad šautuvai ir cigaretės išliktų sausi...

AKIMIRKOS

Gigantų pilna šalis

Gyslose kraujas pašėlusiai plūsta.
Degini širdį tu amžinai.
Žengiu gigantu, įsiutęs ir rūstus, -
Plyšta granitas, staigia kalnai...
(Kada pragaras pabunda)

Štai koks žmogus gyvena laisvoje Lietuvoje, štai kokia buvo mūsų šalis, štai ypač kokia buvo jos sostinė - Kaunas. Gigantiška!

Kokie gyventojai buvo susidę Nemuno ir Neris santakoje?

Apie trečdaliį Kauno gyventojų sudarė "autentiškiausi" Lietuvos miestelėnai - žydai. Apie 60 nuošimčių lietuviai, kurių tik mažesnis dalis buvo seni kauniečiai, o kiti - suskridę iš visų Lietuvos kampų, iš tremties Rusijoje, iš

buvusių emigrantų Amerikoje. Likutis susidėjo iš lenkų, rusų, vokiečių, net totorių ir šiaip įvairių neaiškių "tuteišių". Bet miesto vaizdą, dvasią, turinį ir jo gyvenimo ritmą lėmė lietuviai ir žydai.

Ar žydus laikytume pūvančia bendruomene?

To netvirtintų turbūt ne antisemitai, jeigu jų kiek buvo ar dar būtų. Savo getto rėmuose ir santykiuose su lietuviais žydai, kaip per tūkstančius tremties metų, taip ir Lietuvoje buvo patvarūs religijškai ir tautiškai, sveika, gyvybinga, atkakli, labai darbšti bendruomenė. Jei senamiesčio ir Klaipėdos, arba vėliau pavadinto Nemuno "nuodėmių" gatvėje išimtinai žydai buvo pristeigę tikrų "pritonų" ir keliolika bordeliukų, tai ne patiems pūdytis, o tik gerai pasipelninti iš "gojų" ir iš mergaičių kūnų, daugiausia lietuviškų ir slaviškų. Prostitucija, kaip sakoma, yra seniausia profesija pasaulyje, ir jos išradėjai nebuvo Nemuno gatvėje. Kituose didesniuose miestuose, įskaitant ir Maskvą, to verslo pasiūlos ir paklausos visada būdavo gausesnės.

Ar Kauno lietuviai puvo vidurnaktį aikštėse ir po raudonomi likarnom?

Tokla fantazija galima, bet tik poezijoje. Kauno lietuvių bendruomenė buvo daugiausia jauna, sveika ir ištroskusi gyventi. Jei ką rafinuoti estetai būtų galėję jai priskirti, tai nebent per gerą, per rupią, per žalią sveikatą, o taip pat dar per muzikišką ma-

nieras ir papročius, iš esmės sveikus ir gyvybingus, tik neišdailintus, ką tikatsinešius tiesiai iš kaimo, ką ne visada pavykda vos sklandžiai pridengti ir šilkdne baliaus suklele ar siuvėjo Rimšos gerai suklestytu fraku.

Ši bendruomenė tačiau bemažant išmoko tvarkyti painius valstybės reikalus, sukurti visų rūšių mokyklas ir ten pusėtinai gerai jaunesnius mokyti. Įvairūs kultūrinės kūrybos diegai dygo beveik tiek pat gausiai, kaip nauji namai Žaliakalnyje, visuose priemiesčiuose ir miesto centre. Ūkiniai ištekčiai nuolat didėjo. Net "Brazilkos" skurdžiai ir valkatos gyveno geriau ir nemirė iš bado, kaip sovietiniai valstiečiai derlingoje Ukrainoje, tremta ir netremta rusų liaudis Sibire ir kitur. Tik laisvės mūsiškiai daugiau turėjo: sovietinis pilietis buvo ir liko aklinai uždarytas savo kalėjime, o "Brazilkos" gyventojas, jei norėjo, turėjo teisę ir laisvę visada išemigruoti net Brazilijon...

Pagalčiau, Kauno ir kitų miestų lietuvis išmoko ir suprato reikalingą bei vertę stiprintis pramonę ir prekybą. Žydai buvo nutebėję ir pasipiktinę tokia lietuvių "žu-lumu" ir jų "šventų teisių" laužymu. Maždaug nuo 1930 metų ir žydus staiga pradėjo apimti skabeikiškos nūtrumo, liūdesio ir pagiežos nuotaikos. Jie pradėjo užsienio, ypač žydų spaudoje skelbti, kad lietuviai žydus Lietuvoje netelsingai ir neteisėtai persekioja (ir net kai kada dar atsiminimuose tebeskelbia). Dalis pradėjo pinigų išvežti užsienį, kiti emigruoti Palestino, Afrikon ir Amerikon, o kai kurie milijonieriai tiesiai čia pat remti komunistinį pogrindį. Vis iš tų skatikėlių, kuriuos iščiulpė iš kruvino darbininkų prakaito...

Niekas taip mūsų Kauno bei kitų didesnių miestų bendruomenės gyvūno ir sveikumo negalėtų parodyti, kaip politinis aspektas.

Juk mūsų tarpe nebuvo nė vienos stambesnės politinės grupės, kuri nebūtų mėginusi padaryti nors vieną revoliuciją, - taigi, perversmą jėgos priemonėmis, iš esmės valingą aktą, rodantį didelį tos visuomenės narių jaunumą, sveikatą ir ryžtingumą! Mizerniausiai revoliuciją bandė kartą daryti tik lenkų bajorėliai (turbūt, tikrai nusigyvenę ir supuvę) ir du kartu komunistai. Pirmą kartą nepriklausomybės pradžioje per kariuomenę, antrą kartą plačiau ir kiek sumaniau ruošis 1926 metais. Tvirkiausiai ir patvariausiai revoliuciją tais pačiais metais sugebėjo laimėti mūsų tautininkai, susidėję su krikščionimis demokratais, - taigi, turbūt abi sveikiausios ir dinamiškiausios srovės. Net krikščionis demokratų vėliau išmetus, tautinė srovė išsilaukė ilgiau nei dešimtmetį.

Bet užtat koks tuoju pasi-reiškė ir kitų partijų ar jų atplaišų judrumas! Liaudininkai mėgino vieną perversmą - kap. Majaus ir Pajaujo. Socialdemokratai beveik du - Tauragės ir Plečkaičio. Katalikų aktyvistai tikrai vieną - pulk. Petruičio Voldemarininkai du - vieną 1934 m. - gen. Kubiliūno, kitą "telefoninį" beveik okupacijos išvakarėse. Svajoto apie revoliuciją ir kiek anksčiau Klaipėdoje gimusi "žyginkų" koalicija, gi gen. Raš-tikis savo memuaruose mini, kad jį pašalinus iš kariuomenės vado pareigų, ir jo draugai rimtai ruošėsi perversmui...

Taigi, energijos, ryžtingumo, sveikatos, gyvybės buvo labai daug, - beveik ne mažiau kaip pietinės Amerikos respublikose. Be abejo, kiti tai galėtų laikyti yda ir mūsų rinktinės visuomenės, daugiausia kauniečių, politinių ligotumų. Žinoma, partinis vertinimas čia visada bus savotiškas ir subjektyvus: tas, kuris ruošiasi kitą nuversti, visada anąjį laiko nusikaltusiu ir moraliai išsigimusi, nevertu toliau valdyti, kraštą tik į pražūtį vedančiu.

Tačiau vertinant ne partiškai, o bendro visuomeninio elito įs-tatungumo mastu, bolševikų dabartiniai tvirtinimai, kad ano meto

(Nukelta į 5 psl.)

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Metų metais mes žinojome ką reiškia ugnis skoniui...

Milijonai amerikiečių dabar tai žino

MAISTE IR ALUJE UGNIS IŠRYŠKINA SKONĮ. Niekas kitas kaip tiesioginė ugnis išgauna sultingumą kepsniuose. Ir niekas kitas nepakeis virimo ant tiesioginės ugnies, perdavimui alui geriausį skonį iš visų dedamų priedų. Ant ugnies virtas alus yra Senojo Pasaulio tradicija. Ragauk šaltą gaivinantį Stroh's alų. Džiaukis išskirtinu ant ugnies išgautu skoniu.

Stroh's

UGNIMI IŠGAUTAS SKONIS

ŽIURĖKITE BEISBOLĄ, ĮJUNGUS ABC-TV KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ, WEWS, Channel 5

AKIMIRKOS

(Atkelta iš 4 psl.)

buržuazinis Kaunas buvo purvinas, morališkai supuęs ir fašistinėje diktatūroje sumiręs, yra visiškai paiki, galį tikrinti nebent tuos, nuo kurių laisvosios Lietuvos dar tokia netolima praeitis aklina! nuslepia arba tikmaskoliškai teršiama.

Moderniškus eilėraščius rašė, perversmus darė, revoliucijas ruošė ne kokie ligoti nykštukai, bet per daug sveikd ir neramos dvasios gigantai, prieš kuriuos granitas jei ir neplyšdavo, tai Panemunės ir Šatrijos kalnai ne sykį sustaugdavo. Paskutinio ir pačio didžiausio ryžtingumo ir gigantiškumo pristigo tik viename neįžymiam punkte, - kai atėjo metas ginti pačią šalies nepriklausomybę ir suruošti dar vieną sukilimą prieš atslenkančius maskolius.

Tada tik ėmė aiškėti, kad kovinė dvasia jau silpniausia buvo gigantų rasėje, o dar gana stipri pas nykštukus...

Man gaila ir beveik liūdna, kad Kauno teršimo užmojai buvo panaudota ir mano jaunystės draugo, gabaus ir įdomaus poeto, mūsų niūriųjų dekadentų ir mirtininkų klasiko tirstų spalvų kūryba.

Kiek bendro su tikrove turėjo anas mūsų Kaunas ir toks jo poetiškas išgyventas miestas, labai paprastai galėtų liudyti vienas mano jau minėtas Skabelkos išsireiškimas eilėraštyje: "Pažįstu moterį ne vieną tūkstantį: jos tokios alkanos ir mielos"... Tai normali hiperbolė (perdėjimas) poezijoje. Bet jūs gal man patikėsite, kad iš tikrųjų šio jauno ir gražaus kavalieriaus "carnet de bal" užrašuose tą pažintų alkanų ir mielių moterų minia, prileidžiant net ir geriausius kaunaviškius talentus, vargiai viršijo porą tuzinų, jei ne dar mažiau.

Per vieną šokių vakarėlį Varpo salėje sykį jis mane supažindino su viena tokia "miela ir alkaną" mergina, savo simpatija, kuria buvo pradėjęs bodėtis ir jau kitam nebeapavydėjo. Pašokau, pasikui palydėjau merginą namo. Ji buvo gal keliais metais vyresnė už poetą, šatenė ir gana graži, aukšto ūgio, skaištaus veido ir tvirtų formų, tokia šilto būdo ir malonios asmenybės, rami ir be jokių uraganų, ir be demoniško likarnų, - greičiau teikė špndį švelnios, svajingos, geroje pievoje išsiganiusios žalmargės. Ji buvo kilusi iš vidurinės Lietuvos, tarnavo raštininė vienoje įstaigoje.

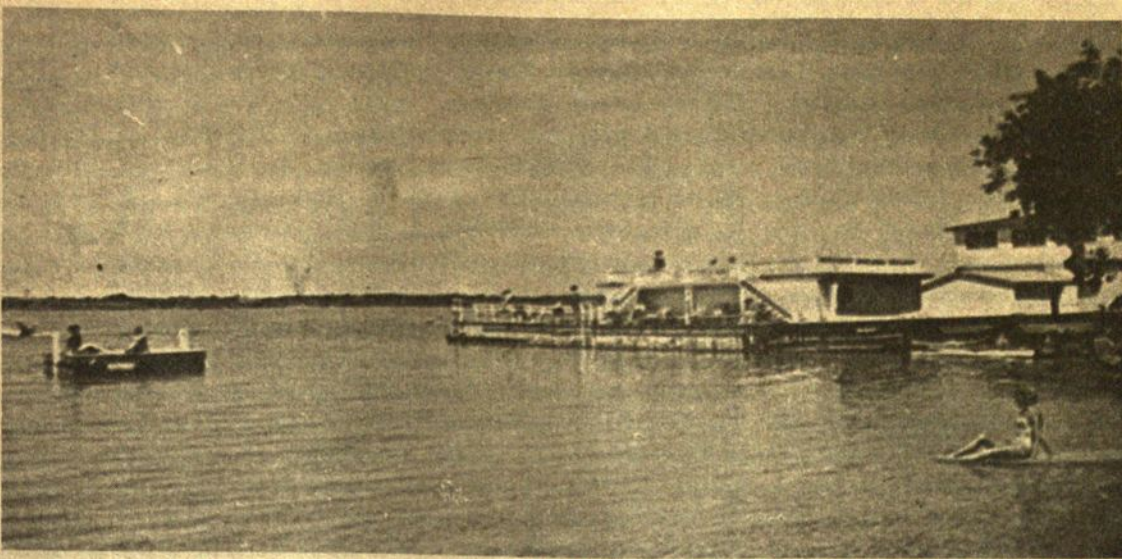
Išsikalbėjus, mergina nuoširdžiai ir taip lietuviškai pradėjo atskleidinėti savo meilės dramą. Leonas su ja flirtavęs jau keli mėnesiai.

- Dar niekas man taip gražiai nekalbėjo apie meilę, kaip jis, - guodėsi ji švelniai. - Meilė, sako, tai kančia. Tai liepsnų audra. Ir jos jis trokšta... visko, arba nieko...

- Mūsų amžiuje tai neblogos savybės. Negi mums gaila audrų, - pastebėjau.

- Ne, ne tai, - ginčijo žalmargė. - Jis turi ir vieną blogesnę savybę. Jis nori audrų, meilės ir visko. Bet jis nenori vesti. Vis atsikalbinėjo, kad jam dar ne laikas...

O nunokusiai Venerai buvo laikas. Tik ji ilgėjosi meilės audrų su vedybomis. Šiai išmintingai ir gal kiek per proziškai merginai neužteko skausmingų jausmų ir

Čia, Elk ežero pakrantėje esančioje vasarvietėje, įvyks neolituanų suvažiavimas ir stovykla.

J. Gaižučio nuotrauka

NEOLITUANŲ STOVYKLOS PROGRAMA IR PASIRENGIMAS STOVYKLAUTI

Ir stovykla -- nebe už "kalnų". Yra atėjęs pats paskutinis laikas priešstovykliniam susimąstymui. Tiek stovyklos rengėjai -- Detroitas, tiek stovyklos vadovas Algis Sperauskas iš New Yorko, tiek mergaičių vadovė N. Vaičiūtė iš Bostono ir Pet ravičius Stasys - vyrų vadovas - detroitieškas, tiek vakarojimo vadovas Algis Modestavičius -- chicagietis, ar "Naktibaldos" redaktorius Uosis Juodvalkis ir Viktoras Stankevičius -- cleve landieškas -- sporto vadovas, yra stovyklinio "apdūmojimo" įkaršty.

Detroito kolegos - rengėjai, suradę puikią stovyklavietę, didžiausiu tempu, pina stovyklinį vainiką, segdami, žiedą po žiedo -- puikias vyresniųjų paskaitas, kaišydamį žaliais lapeliais -- jaunimo referatais. Paskaitos, nuo sekmadienio lig sekmadienio, per visą savaitę, numatytos šios: inž. J. Gaižutis -- rengėjų atidaromasis žodis; dr. Eug. Noakas -- "Mūsų uždaviniai"; S. Santvaras -- "Rašytojas ir jo įtaka tautiniam auklėjimui"; R. Stanišnas -- "Amerikoniškas liberalizmas ir lietuviškoji studentija"; A. Augustinavičienė - Laisvai pasirinktoji tema; adv. Julius Smetona -- "Idėjos, kurios nemiršta"; Diskusijos -- inž. J. Jukūnas, D. Bartkuvienė, N. Vaičiūtė ir R. Gulbinas, tema "Jaunosios ir senosios kartos bendradarbiavimo svarba".

Referatai: P. Martinkus (Bostonas) -- "Lietuvių jaunimo veikla didžioje ir mažose lietuvių kolonijose"; E. Kavaliūnaitė (Chicago) -- "Mišrios vedybos"; R. Gulbinas (Clevelandas) -- "Segregacija - Integracija"; S. Petravičius (Detroitas) -- "Garbės Narys Antanas Smetona"; A. Sperauskas (New York) -- "Lietuvių politinės partijos". Tai tiek iš šios stovyklos susikaupimui

audringų žodžių. Ir demonas nuo jos atšlijo. Ir ji jau žinojo, kad viskas baigta. Jos širdyje buvo likęs tik gailės ir tos hiperbolės.

Po kelių metų dar matydavau ją Kaune vis tokią iškilmingai ramią ir patenkintą, laimingai ištekęsiją ne už demono, bet tik už vienos ministerijos gigantiško referento.

ir platesniam akiračiui, žengiant Korporacijos keliu.

Per eilę metų, stovyklaujant, pradėta reikšmingiau žvelgti ir į stovyklos vakarojimus. Vakarojimas tapo, ne tik "smagiai laiką praleisti", bet ir vieną kitą naudingą uždavinį atlikti. Rūpestingai vakarojimų programą parengus ir ją įdomiai pravedus, dalyviai nė nepajus, kaip "smagiai laiką beaisdami" įgys daug vertybių. Čia ir lietuviškas žodis -- daug sklandesnis, čia lietuviška daina -- tiesiai į širdį, čia tautinis šokis -- įkaitina; čia kiekvienas kalba, dainuoja, šoka, -- čia lietuviška draugystė amžina... Ko daugiau ir bereikia. Stovykla riša visus -- gaila, kad per metus tik viena..., o kad taip jų keliol... Dievuli mano, -- lietuviškas žydėtų...

Šiais metais, vakarojimų vadovas, Algis Modestavičius yra suorganizavęs vakarojimų komisijas kiekviename skyriuje, pakviesdamas vadovauti Maurukaitę (New Yorkui), Buinytę -- (Phila.), Stankevičių -- (Clevelandui), P. Martinkų (Bostonui) Vaitekaitę (Detroitui); N. Binerdytę (Chicago)...

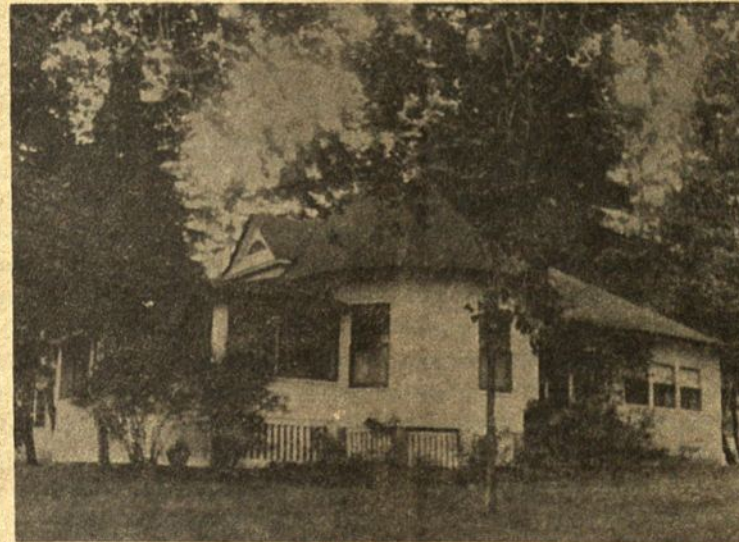
Šioms komisijoms išsiuntinėti vakarojimų planai, sugestijos ir programų medžiagos, -- pasiruošti vakarojimams, ypatingai literatūriniam vakarui, kuris numatytas paskutinį šeštadienį, per Korporacijos suvažiavimą, imant temą "Meilė lietuvių literatūrai". Visus vakarojimus lydės Korporacijos orkestras.

O "Naktibalda", kap žinot, ne-

snaudžia. Kol Uosis Juodvalkis -- naktibaldauja po Chicago, Clevelandą, Bostoną, Philadelphia, ieškodamas ne naktibaldų, bet rimtų talentų rašyti, kurie pagautų visą stovyklos dvasią ir šių metų "Naktibaldą" būtų, lyg stovyklos paveikslas ne tik mums, bet ir ateinančioms kartoms paskaityti, pasimokyti ir toliau tęsti, nesnaudžiančios "Naktibaldos" lietuvišką darbą.

Taip viskas ir traukia širdį, širdį neolituno, pastovyklauti. Važiuojam gi, kolega, stovyklauti, ne "Vėjų gaudyti", tai apie stovyklą, dar prieš vykstant, reikla pagalvot ir jai pasiruošti. Mes esame studentai ir nevykstam į stovyklą vien pasimatyti, pašokti, ar "akutėmis pašaudyti" Gi mūsų stovyklos turi programą, kurioms stovyklautojai turi pasiruošti, paklusti. Taip, kad prieš atvykdam, atsiveškim ir patys gilesnį stovyklavimo supratimą. Ne, tikrai, nevažiuk, nei tušiomis rankomis, nei tuščia širdim, ne be sąmojaus, idėjų!

Na, ir sakysim, į stovyklą atvykai netušiomis rankomis, pasiruošęs stovyklauti kaip ir pridera rimtam neolitunui. Štai laisvalaikį tavo rankose lietuviška knyga, jau nebus tau laiko nuobodžiauti, o kartu pažinsi mūsų literatūrą, gilinsies lietuvių kalboje, o taip pat su knygos turiniu žengsi kitų žmonių gyvenime, į plačiau pažinsi ir pats gal turėsi ko pasimokinti, -- juk knyga -- gyvenimo mokykla.

Šiuose namuose stovyklauja neolitunai posėdžiaus...

J. Gaižučio nuotrauka

LTS KORP. NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMO ĮVYKSTANČIO 1965 M. RUGSĖJO 4 ir 5 DIENOMIS REX TERRACE RESORT on ELK LAKE, ALDEN, Mich.

DARBOTVARKĖ

Rugsėjo 4 d. (šeštadienį)

3-5 val. Suvažiavimo dalyvių registracija.

5 val. Suvažiavimo atidarymas, pirmininko žodis, sveikinimai, darbo prezidiumo sudarymas, paskaita.

6:30 val. Vakarienė.

7:30 val. Darbo posėdis:

Komisijų sudarymas, valdybos narių ir visų institucijų pranešimai, diskusijos dėl pranešimų. Po diskusijų bendras visų suvažiavimo dalyvių, stovyklautojų bei svečių linksmavakaris.

Rugsėjo 5 d. (sekmadienį)

10 val. Pamaldos,

11 val. Iškilmingas posėdis -- stovyklos uždarymas. Paskaita.

1 val. Pietūs.

3 val. Darbo posėdis:

Korp. padalinių pranešimai, suaktyvinio leidinio redakcinės kolegijos pranešimas, diskusijos dėl bendros korporacijos veiklos, visų komisijų pranešimai.

6:30 val. Vakarienė.

7:30 val. Darbo posėdis:

Rinkimai: Vyr. valdybos, kontrolės komisijos, stipendijų fondo, tarybos, garbės teismo.

Sveikinimų, rezoliucijų ir nutarimų priėmimas.

Einamieji reikalai.

Suvažiavimo uždarymas.

Yra pasakyta: "trumpas pieštukas yra geriau, negu ilga atmintis". Atrodo, kad teisybė. Stovykloje, turėdamas popierį ir pieštuką, galėsi daug gražių žodžių, prasmingų sakinių, ir turtingų minčių užrašyti. Gal tos filisterių, bei jaunųjų kolegų paskaitos, nelėks iš vienos ausies pro kitą lauk...

Labai dažnai, ne vienam iš mūsų, stovyklos nuotaikos, puiki gamta, kaip: kvepiančios pievos, ošiantis miškas, melsvasis ežero vanduo, kylaš mėnuo padangė duoda kūrybai įkvėpimo, siela veržte veržiasi prie grožio.

Tavo rankoj štai foto aparatas. Kiek gražių prisiminimų, pavėlgių į stovyklines nuotraukas. O po vienu, kitų metų, kai jau būsi vedęs, tai savo vaikams ir vaikaičiams galėsi papasakoti ir parodyti, kaip tada, kai tu buvai dar jaunas, neolitunai linksminosi, siekė kilnių idėjų, kalbas kalbėjo ir lietuviškas dainas dainavo. Niekas nežino, gal dar labai ilgai ir tavo vaikaičiams teks

svetimoj padangėj lietuviškas dainas dainuoti.

Taip pat, atvažiavęs į stovyklą, nepalik širdies prie stovyklos vartų. Noriu pasakyti, kad nei su šalta nei su tuščia širdim nevyk stovyklauti. Netrauks tada tavęs stovyklos programa, nepamils nei kolegų stovyklautojų, nei dainos, nei šokio. Tu ir pats nuobodžiausi ir jauna dvasia tave bus sunku užkrėsti. Bet tokį studentą, turbūt, reta rasti, o neolitunų tarpe, tokių visai nėra...

Atvažiudamas, kolega, atsiavežk visus savo talentus, kad galėtum juos labiau išvystyti; ieškodamas naujų idėjų, kurdamas naujas vertybes, rašydamas straipsnius į stovyklos laikraštėlį, pasirėngdamas paskaitoms, vakarojimui bei sportui. Vyk į stovyklą kupinas jaunystės energijos, entuziazmo, pilnas studentiško užsidegimo, atsidavimo mūsų Korporacijos naudai, ir pasiryžimo toliau keliauti "Pro Patria" keliu...

(gm)

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanai, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanai iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bei Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

----- IŠKIRPTI -----

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą -- 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac	5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P.	5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy	5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz.	Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof	5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth	5th 1.19
7. Bordeaux French Wine	5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Detroito lietuviai rugpjūčio 7 d. pagerbė Petrą Podolskį sulaukusį 60 metų amžiaus. Ta proga Lietuvos Namuose Dariaus Girėno klubas suruošė vaišes. Nuotraukoje per pagerbimą Detroito šaulių atstovai P. Bliudžius ir S. Pranėnienė suakutvininkui įteikia skyriaus dovaną. Nuotraukoje iš kairės: E. Bliudžiuvienė, P. Podolskis, P. Bliudžius, R. Podolskienė, S. Pranėnienė ir kun. D. Lengvinas.

J. Gaizūčio nuotrauka

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAJE
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. Mrs. M. Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655, telef. 428-8425.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4 1/2% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMAI PAŠTU
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juozas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

SUNKIOS DARBO SĄLYGOS LATVIJOJ IR LIETUVOJ

Nežiūrint politinių pasikeitimų Sovietų Sąjungoje, okupuotose kraštuose — dabartinėje Lietuvoje ir Latvijoje darbo sąlygos ir gyvenimas dirbantiems per paskutinius 25 metus nepasikeitė. Pagal oficialius statistinius duomenis pramonės produkcija yra padidėjusi, bet darbo sąlygos dirbantiems ir gyvenimo standartas pasiliko toks pats žemas.

Šiuo kartu pateiksime statistinius duomenis apie okupuotos Latvijos dirbančiųjų gyvenimą ir jų skaičių įvairiose srityse dirbančius. Iš viso okupuotoje Latvijoje 51.5% yra dirbančiųjų pramonėje, iš jų 21.9% "baltakarnieriai" — įstaigų tarnautojai, o žemės ūky dirba 26.6%. Nepriklausomybės laikais žemės ūky dirbo 50% visų gyventojų. Po kolektyvizacijos didelis skaičius iš kaimų persikėlė į miestus ir įsijungė į pramonę. Seni pramonės darbininkai pasiliko mažumoj, tuo labiau, kad iš Sovietų Sąjungos daug darbininkų atvyko ir įsijungė į Latvijos pramonę. Dabar 50% dirbančiųjų pramonėje yra didžiariais, kurie įnešė negatyvines įtakas į tautiškumą ir dirbančiųjų solidarumą. Techniškoji įmonių administracija daugumoje latviška, kuri proteguoja latvių darbininkus, tačiau nemaža yra fabriku administratorių yra rusų, kurie pirmumą suteikia didžiariams ateiviams iš Sovietijos. Profesinės sąjungos, įmonės, kompartijos celės ir administratoriai turi daug sunkumų, kad išspręstų kilusius nesutarimus tarp latvių ir rusų. Daugumoje įmonių yra sunkios darbo sąlygos. Yra daug įmonių, kuriose dirba dvigubai daugiau darbininkų, negu prieš II Pasaulinį karą, tačiau patalpose liko tos pačios. Ventiliacija ir sanitarijos įrengimai labai primityvūs, neatlieka pa-

Lietuvos Vyčių seimo, įvykusio 1965 metų rugpjūčio mėn. 5-8 dienomis Statler Hilton viešbutyje, Los Angeles mieste, buvo pagerbtas buv. JAV-bių senatorius William F. Knowland, šiuo metu leidžias ir redaguojas vieną iš didžiųjų Kalifornijos dienraščių -- The Oakland Tribune. Nuotraukoje (iš kairės dešinėn): prel. J.A. Kučingis, aktorė Rūta Klimonytė, senatorius Wm. F. Knowland, Lietuvos Vyčių Lietuvos reikalų komisijos pirm. kun. kleb. J.C. Jutkevicius, prisėgęs Lietuvos Vyčių medalių senatoriui Knowland, ir PLB centro valdybos pirm. J. Bachunas, dalyvavęs Vyčių seime, L. Kančausko nuotrauka

Atsiliepė į ALT memorandumą

Amerikos Lietuvių Taryba rugpjūčio 6 d. įteikė visiems JAV senatoriams memorandumą, liečiantį JAV — Sovietų Sąjungos Konsuliarinę sutartį, nurodant, kad sutarties tvirtinimas pagal esamą tekstą gali sukelti neišskumų Baltijos kraštų statuso atžvilgiu ir bendrai sudaryti lietuviams ir Lietuvos bylai įvairių nesupratimų.

ALT patyrusi apie kalbamos sutarties sudarymą ir kad sovietų konsulatui numatomi steigti Chicagoje, New Yorke ir San Francisco, tuoj pat, balandžio 30 d., įteikė Senato Užsienio Komiteto pirmininkui sen. J. W. Fulbright motyvuotą pareiškimą apie galimą tos sutarties žalingumą Baltijos Kraštų reikalui.

Gegužės 7 d. iš Senato Užsienio Komiteto C. Marcy buvo gautas raštas, kad ALT bus pakviesta liudyti, kai komitetas darys "hearingą".

Liepos 30 d. Senato Užsienio Komitetas paskyrė "hearingą" Valstybės Se-

ktoruiui D. Rusk, bet ALT kvietimo negavo, todėl ALT vicepirmininkas A. Rudis tuojau telefonu kontaktavo Užsienio komitetą Washington, iš kur buvo paaiškinta, kad pakvietimas liudyti priklausys nuo komiteto nutarimo.

Valstybės Sekretorius Dean Rusk liudydamas pareiškė, kad ši sutartis neleidžia Baltijos kraštų statuso, kurių okupacijos JAV neripajįsta.

Komiteto posėdyje dalyvavusių senatorių 7 balsais už ir 1 balsu prieš — pasisakyta už sutarties patvirtinimą.

Todėl perkėlus visą bylą

į Senato plenumą, ALT ginamas nepriklausomos Lietuvos reikala, tuojau įteikė visiems senatoriams pradžioje minėtą atitinkamą memorandumą.

Į ALT protesto memorandumą pirmasis tuojau atsiliepė sen. Frank J. Lausche iš Ohio, pasisakęs pilnai sutinkas su ALT memorandumu, prisiųsdamas tuo reikalu savo bei senatorių B. B. Hickenlooper, Iowa, K. E. Mundt, S. Dak. ir J. J. Williams, Del., pareiškimą Senato Užsienio Komitetui, kur motyvuotai pasisakoma prieš sutarties tvirtinimą. ALT

A DAY AT THE FAIR!

1695

OHIO STATE FAIR
Aug. 27 to Sept. 6

Malonumai visai šeimai žvaigždėmis nusagstytose programose, priedo pasaulio didžiausią gyvulių parodą. Tai viena iš didžiausių tautos mugių su 22,000 eksponatų.

Važiujant Interstate 71 iki išėjimo prie E. 11th Avenue arba E. 17th Ave. Yra vietų 14,000 automobilių pasistatymui.

PROGRAMA NEMOKAMAI*

* Išskyrus Ohio Jazz Festivalį.

COLUMBUS, OHIO

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA

VIRŠ 200 LIET. DAIL.

PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ

IVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybę

RADIJO, RAŠOMOS IR

SKAIČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKA NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

JIB vartojo 16 savaičių, pusę metų, vienus metus. Paveikslai parodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulauko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS, 100 proc. garantuoti.

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS NEI ŽILAS JIB, 8 Oz. 16 savaičių vartojimui \$ 5.50, jei COD, dar 50 c.

JIB LABORATORIJA,

1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

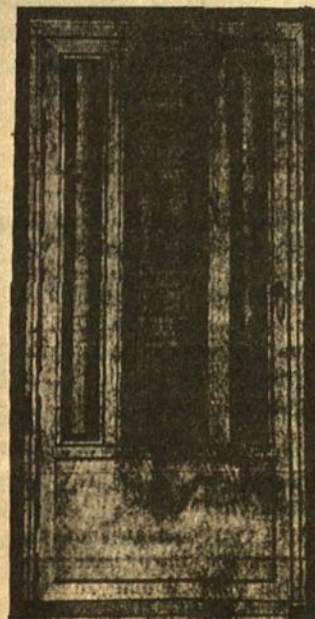
MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DURYS

Kostas Butkus konstruktorius ir užpatentuotas tvoros, langų, stogų, vonioma durys, kraituvių sumoderninimas ir kiti modernūs namų pagerinimai. Geriausio metalo didžiausias pasirinkimas. Ruošdami ką nors pagerinti kreiptis į mus ir suteiksime informaciją nemokamai, o jūs suteiksite pinigų ir gamtę geresnę medžiagą ir darbą.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Clevelando lietuviai!

Rugp. 22 d. Šv. Jurgio parapijos salėje gausus organizacijų atstovų ir visuomenės veikėjų susirinkimas užgyrė lapkričio 13 d. manifestacijos New Yorke rengimą ir išrinko komitetą aukoms rinkti ir verbuoti galinčius toje demonstracijoje dalyvauti.

Apsvarstyta eilė sumanymų plėnigams kelti ir paremti norinčius į New Yorką važiuoti.

Aukos bus renkamos Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti aukų lakštais, bet, geresniai vietos aukų tvarkymui ir paskelbimui, aukas kontroliuos vietinis komitetas ir jo išdininkas, ir atsiskaitys su New Yorko komitetu.

Clevelando organizacijos prašomos skubiai skirti iš savo išdų galimai stambesnes aukas, ir rinkti aukas plačioje visuomenėje.

Paskiri asmenys raginami skirti savo dienos uždarbį šiam reikalui, ir savo auką pridurti per savo organizaciją arba betarpiškai vietos komiteto išdininkui.

Neolituanai rengia specialų vakarą kelionės kaštams savo narių ir jaunimo į New Yorką tai dienai.

Lietuviai! Atėjo mums laikas parodyti savo pajėgumą sudarymui galingo balso prieš mūsų tautos žiaurių smurtininką, ir pareiškimui laisvajam pasauliui, kad lietuviai reikalauja atitaityti tautai padarytą skriaudą!

Tegu mūsų prisidėjimu ir dalyvavimu, milžiniškoje Madison Square Garden salėje garsiai skambės mūsų tautos protesto garsai! Tegu mūsų teisingas reikalavimas aidės per radiją ir spaudą po šalis plačiausiai!

Kadangi tam įvykdyti reikalinga pinigų ir daug pinigų -- tegu mūsų sąžinės balsas pažadina kiekvieną duoti kuodidžiausią auką. Ne visi clevelandiečiai galės nuvykti į New Yorką lapkričio 13 d., tačiau mūsų doleriai ten galės kalbėti už mus.

Clevelando komitetą sudaro: pirmininkas -- inž. A. Pautienis, vicepirmininkai -- F. Eidimtas, Viktoras Stankus; sekretoriai -- R. Laniauskaitė, Stp. But-

rimas; spaudos -- K.S. Karpis, R. Gulbinas; transportacijos -- A. Mockaitis, Vl. Blinstrubas; vykstančių verbavimui -- K. Budrys, Eug. Šilgalis, St. Lazdinis. Išdininko padėjėjas -- A. Gailiūšis. Išdininkas -- L. Leknickas, 3142 Redwood Ave., Cleveland Heights 18, Ohio. Jo vardu prašomi siųsti savo aukas Ohio vietovių lietuviai.

SPAUDOS KOMISIJA

• Antanina ir Vincas Vaičiuliai savo namuose, artimųjų giminių ir draugų būrelyje, užpraėjusį šeštadienį atšventė savo vedybinio gyvenimo 25-ųjų metų sukaktį. Be kitų, ta proga sukvatėvininkus aplankė St. Kėkštas su šeima iš Toronto, Kanados.

• Apie Varšuvos sukilimą 1944 m., įdomų pranešimą padarys Case Instituto profesorius George Moszynski. Lietuvių Konservatorių Klubo susirinkime ši penktadienį, rugpiūčio 27 d., 8 v. v. Čiurlionio ansamblio namuose. Visi kviečiami atsilankyti.

• Gallery International po vasaros atostogų atidaro rugsėjo 19 d. su prancūzų dailininko B. S. de Guinhaldo akvarelių paroda. Ateinančio sezono kalendoriuje įrašytos ir kelių lietuvių dailininkų parodos. Jų tarpe dail. J. Rimšos iš Argentinos, dail. V. Rato iš Australijos ir kt.

• W. KIRBY LAUGLIN, buvęs Society National Bank Kinsman skyriaus vedėjas pavaduotoju, išrinktas išdininko asistentu ir pakeičiamas į vedėjus tame pačia-

me skyriuje. Buvęs to skyriaus vedėjas August E. Lackamp vadovaus naujam Society banko skyriui Lorain Avenue ir W 136 gatvėje, kuris atidaromas rugsėjo 14 d.

• FRANCIS A. COY, May Co. prezidentas praneša, kad rugsėjo 7 d. 10 val. ryto atidaroma nauja May krautuvė Great Northern Shopping Center prie North Olmsted. Tai bus viena didžiausių May krautuvė vakarinėje Clevelando dalyje. Su šia nauja krautuve May Co. Clevelande ir apylinkėse turės 6 krautuves. Kitos yra Clevelando miesto centre, Heights, Southgate, Parmo ir Mentor priemiesčiuose.

• OHIO VALSTIJOS MUGĖ pirmą kartą šiais metais į visus parengimus įsileis nemokamai, išskyrus į Ohio Valley Jazz festivalį, kuris įvyks rugpiūčio 27, 28 ir 29 d., nes to reikalauja kontrakto taisyklės.

• CLEVELANDO VASAROS ORKESTRAS šiais metais į savo "Pops" koncertus sutraukė 80,000 žmonių. Didžiausia atrakcija buvo pasirodymas svečio dirigento Henry Mancini.

Tautos šventė bus iškilmingai švenčiama

Artėjant rugsėjui -- Lietuvių Bendruomenės išelviavo mėnesiui ir Tautos šventei, Clevelando LB I ir II Apylinkės sutarė šventę surengti rugsėjo 19 d. taip iškilmingai, kaip tik laisvajame pasaulyje galima.

Tos didelės Lietuvių Dienos pravedimui abi Apylinkės įsteigė specialią komisiją į kurią įeina: F. Eidimtas, Povilas Mikšys, F. Butrimas, D. Staniškis, inž. Algirdas Pautienis, Mečys Aukštuolis. Komisijos pirmininku yra K.S. Karpis.

Tautos šventės programos viena dalis įvyks Lietuvių Kultūriname darželyje. Prašome visuomenę paukoti tą dieną Tautos šventei, tampant tos istorinės šventės dalyviais.

Iškilmės bus filmuojamos ir bus pavaizduota tas ką didaus Clevelando lietuviai turi.

Dienos eiga bus tokia: Sekmadienio rytą Šv. Jurgio ir Nesiliaujančios Pagalbos P. Šv. parapijos bažnyčiose bus iškilmingos pamaldos. Draugijos prašomos dalyvauti su savo vėliavomis.

Po pamaldų, iš abiejų bažnyčių lietuviai, su organizacijų vėliavomis, renkasi į Lietuvių Kultūrinį Darželį prie dr. Basanavičiaus paminklo. Bus aplankyti poeto Maironio ir dr. Vinco Kudirkos paminklai. Prie jų bus pasakytos kalbos.

Čiurlionio Ansamblis, Šv. Jurgio parapijos choras ir abiejų parapijų mokyklų mokiniai tautuose rūbuose sudarys iškilmingą vaizdą.

Filmuojama bus atvykstant į darželį ir pačiame darželyje, programos dalyviai, visuomenės bei organizacijų veikėjai. Vėliau tas filmas numatyta rodyti ne tik Clevelande bet ir kitur.

Antra šventės dalis įvyks po pietų naujos parapijos salėje, 18022 Neff Road. Bus išpildyta plati Lietuvių Dienai pritaikyta programa: Čiurlionio Ansamblio solistų bei vyrų okteto dainos ir tautiniai šokiai. Viskas irgi bus filmuojama.

Kadangi niekur kitur nėra to ką mes Clevelande turime -- kultūrinis darželis su žymių mūsų tautos vyrų paminklais, garsus Čiurlionio Ansamblis, vadovaujamas Alfonso Mikulskio ir kitos organizacijos, ypač jaunimo, leidžia mums Tautos šventę iškilmingai praveisti.

Tos šventės proga, bus galimybė ir vėl pakelti galingą protesto balsą prieš Sovietų smurtą Lietuvoje.

Tegu visi keliai iš kitų kolonijų tą dieną -- rugsėjo 19-tą -- veda mūsų tautiečius į Clevelando Lietuvių Darželį. Darželyje programa, nors įspūdinga, bus trumpa ir iš toli atvykę svečiai galės lengvai tą pat vakarą grįžti į namus.

Svečiai iš artimesnių vietų kviečiami pasilikti dalyvauti ir naujos parapijos salėje plačioje programoje, ir su clevelandiečiais artimai pabendrauti.

Kviečia L.B. I ir II Apylinkių Tautos šventei rengti komisija.

Per Ralph Perk pagerbimą Čiurlionio ansamblio salė buvo užpildyta svečiais. V. Pliodžinsko nuotrauka

Pagerbtas Ralph Perk

(Atkelta iš 1 psl.)

tingos vadovybės, kuri būtų sudaryta 60 dienų bėgyje po rinkimų.

Kadangi šio vakaro šeimininkai buvo lietuviai, Perkas, atsidėkodamas už jam parodytą vaišinimą, dalį savo kalbos pašventė Lietuvos istorijai ir lietuvių garbingiems žygiams atžinti. Baigdamas, Perkas pastebėjo, kad ateiviai iš Centrinės ir Rytų Europos, kurių Cuyahoga County šiandien yra apie 750,000, galėtų turėti milžiniškos reikšmės, jei visur veiktų drauge. Pasak Perko, tie ateiviai savo tarpe turi tikrą vadų, galinčių Clevelando miestą iš dabartinio nuosmukio išvesti.

Po Perko žodis atiteko lietuvių atstovui Raimundui Kudukiui, kuris pateikė Perko suformuluotą rinkiminę programą, susirinkusių vienasbalsiai priimtą. Po to, Kudukis oficialiai susirinkusiems pristatė Perką kaip kandidatą į merus, ir Perko kandidata tūra buvo vienbalsiai užgirta. Po Kudukio sveikinimo žodžių sekė visa eilė paskirų tautinių grupių atstovų kalbų.

Tuo oficialioji dalis ir buvo baigta, Perko garbei be pertraukos skambant čekų muzikos garsams, prasidėjo vaišės, Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas suruoštos. Svečiai ir viešnios pasipylė į jaukų, įvairiaspalvės šviesos skendantį sodeį ir rožėmis išpuoštą salę. Greta anglų, skambėjo lietuvių, lenkų, vengrų, čekų ir daugelis kitų kalbų. Jos visos susiliejo į milžinišką, lėta tekančią srovę, tartum Vltavos upę, kuri savo vėsiuose gelmėse slėpė ateties mįslės ir paslaptis. Lietuviai, kaip vakaro šeimininkai, plaukė tos galingos srovės priekyje. Pirmą kartą Amerikos lietuvių istorijoje jiems buvo pavesta, tegutik ir vie nam vakarui, vaidinti vyraujančią rolę Amerikos didmiesčio rinkimuose.

Čiurlionio namuose įvyksta tybių susirinkimą ir Perko pa-

Adv. Julius Smetona įteikia Ralph Perkui Nepr. Lietuvoj išleistą 10 litų sidabrinę monetą. Kairėje sėdi V. Hyvnar ir dr. V. Ramanaukas. V. Pliodžinsko nuotrauka

Kandidatas į Clevelando merus Ralph Perk tarp lietuvių moterų per suruoštą pagerbimą Čiurlionio ansamblio namuose. Iš kairės: A. Neimanienė, A. Puškorienė, E. Steponienė, Ralph Perk, Knis-tautienė ir G. Knistautaitė. V. Pliodžinsko nuotrauka

gerbimą aprašė The Cleveland Press rugpiūčio 18 d. numeryje. Straipsnelis iliustruotas Perko ir Smetonos nuotrauka ir parašytas šiltu, draugišku tonu. K.R.

• Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į V. Giedraitį tel. 944-6835.

REIKALINGA PORĄ

namų, kiemo darbams, bei virimui. Tik dienomis. Bevaikėje šeimoje. Shaker Heights. WY 1-2137. (91-92)

REIKALINGOS MOTERYS DARBUI PRIE "POWER" SIUVAMŲ MAŠINŲ

Pastovus darbas. Pageidaujamos prityrę akordiniam darbui siuvėjos, nors bus priimamos ir kitos.

Garantuotas valandinis atlyginimas. Aukštas akordinio darbo atlyginimas. Iki 45 m. amžiaus. Teirautis 8:30 val. iki 4 val. p. p. nuo pirmadi. iki penktad. (prie Lorain Ave.).

JOSEPH & FEISS CO. 2149 W. 53 St.

• Išnuomojamas 5 kambarių butas E. 140 gt. ir St. Clair rajone. Skambinti tel. 451-7649. (91-92)

DR. BARRY R. KAPLAN PODIATRIST - FOOT SPECIALIST

announces the opening of his Eastlake Office for the medical and surgical treatment of discases and disorders of the foot.

SHOREWAY CIRCLE
MEDICAL BUILDING
34100 Lake Shore Blvd.
Eastlake, Ohio 44094
Phone: 942-3003

CLEVELAND OFFICE:
790 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Phone: 481-1963

ASFALTUOJAME KIEMO ĮVAŽIAVIMUS

IŠARDOME SENUS
PASTOVI DANGA
SUTVIRTINAMI ŠONAI
Tel. 431-9213
(86-93)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763
936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VILTIES DRAUGIJOS VAJUS

Išjunkime į dabar vykdomą Vilties Draugijos narių verbavimo vajų!

Jeigu Vilties Draugija turės daugiau narių, jeigu kils jų įnašų suma, — stiprės ir gerės Dirvos laikraštis. Pasiryzkime ir šiandien pat savo įstojimu, artimųjų, ypačingai jaunųjų įrašymu ar turimųjų įnašų pakėlimu paremkime savo laikraštį.

• **Teodoras ir Barbora Blinstrubai.** Chicagoje, papildė savo įnašą Vilties Draugijai, įnešdami 20 dol. ir atsiuntė dar 10 dol. įrašydami narių į Vilties D-ją savo vaikaitį Egidijų Juškų, 11 metų amžiaus.

• **V. S.,** Clevelande, įstojo į Vilties Draugiją, įnešdamas 25 dol.

• **Adv. Julius Smetona,** Clevelande, vėl papildė savo įnašą Vilties Draugijai, įmokėdamas 5 dol. Pažymėtina, kad adv. J. Smetona reguliariai kas mėnesį didina savo įnašą Vilties Draugijai.

• **T. Mečkauskas,** Calumet City, papildė savo įnašą Vilties Draugijai, įmokėdamas 10 dolerių.

• **Dalė Mečkauskienė,** Calumet City, įstojo nare į Vilties Draugiją, įnešdama 10 dolerių.

• **E. M.,** Clevelande, papildė savo įnašą Vilties Draugijai, įmokėdamas 10 dolerių.

• **Mykolas Sorius,** Chicagoje, mokėdamas Dirvos prenumeratą, laikraščiu paremti įteikė auką 4 dolerius.

LIETUVIAI TRIBUNE FESTIVALyje

Chicago Lietuvos Mote-rų Klubo Gintaro Baliaus debutantės, jų tėvai bei palydovai rugpjūčio 7 d. atliko dalį programos Chicago Tribune 36-tame metiniame Muzikos Festivalyje McCormick Pl. Arie Crown Theatre.

Debiutantės pašoko Sadutę, su tėvais išpildė Suk-tinį, ir pradžią V. Kudirkos Nemuno bangų valsio, į kurį, po minutės, įsijungė palydovai gintariečiai Jūrų Skautai, ir praeitų metų debutantės, kurios baigė valšą su debutančių tėvais, o debutantės su savo palydovais.

Virš 5,000 auditorija lietuvių sutiko labai šiltais. Programai vadovavo ir paaiškinimus davė J. Daužvardienė.

Tą patį vakarą, televizijos Ch. 2 rodė debutančių "Sadutę" iš Festivalio scenos.

Šitas Gintaro baliaus programinių dalyvavimą s didžiojo Chicago dienraščio programoje buvo ne

vien tik lietuvių pasirodymas ir pademonstravimas lietuviško meno dideliai auditorijai, bet buvo ir garsinimas lietuvių vardo per 6 savaites, beveik kasdien, Tribune puslapiuose, per radijo ir televizijoje. Turbūt niekuomet lietuvių vardas nebuvo taip ilgai kartotas milijoninio tiražo laikraštyje.

Idomu dar ir tas, kad Festivalio rengėjai apmokėjo programos dalyvius visas išlaidas, net ir lietuviškos muzikos orkestraciją.

J. R.

• **Br. Juška,** gyv. Kenosha, Wis., Lietuvii Fondui atsiuntė surinkęs 377 dol., prašydamas įnašą įrašyti Lietuvos Partizano vardu. Savo laiške rašo: "Mes, Kenosha lietuviai, esame giliai įsitikinę, kad ir kitos lietuvių kolonijos ras reikalo ne žodžiais, bet veiksmais prasmingai paminėti mūsų žuvusių tautos didvyrius, juos įrašant į Lietuvii Fondo narius". Br. Juškai šiame darbe daug padėjo I. Grigaliūnas ir J. Pociulis.

• **Studentių Šaulių Korp.** "Živilės" garbės nario a. a. pulk. P. Saladžiaus atminimui pagerbti Chicagoje ir New Yorke gyvenančių živiliečių tarpe yra kilęs sumanymas paaukoti Vasario 16 Gimnazijai bendrą su-telktinę auką. Visos živilietės korporantės ir buvusios "Živilės" ratelio narės kviečiamos prie šios aukos prisidėti. Rašyti šiuo adresu: B. Balšaitytė, 2105 So 51 Ave., Cicero, Illinois 60650. Atsiliepimai yra laukiami iki rugsėjo mėn. 1 d.

PAIEŠKOJIMAS

Būdamas Lourde visai netikėtai suradau lietuaitę **Juzę Nešokaitę**, — iškėjusią 1927 m. už prancūzo Lederet.

Jos ryšiai su tėveliais ir seserimis nutrūko 1939 m. ir dabar paieško savo seserį — ypač: **Kotrynos Duobienės, Zosės Kristučienės ir Stasės Milaševičienės.**

Gimines ar žinančius apie jų likimą prašo pranešti šiuo adresu: **Juze Lederet, H. L. M. B. 7 No. 1. Lann-dare, Lourdes H. P., France.** Ji baigusi komercijos gimnaziją Kaune ir labai norėtų gauti lietuviškų knygų, laikraščių ir žurnalų.

Kun. P. Butkus

Naujoji Lietuvos Fondo valdyba. Sėdi iš kairės: dr. G. Balukas, pirm. dr. A. Razma, A. Reklaitis. Stovi: S. Rauckinas, dr. F. Kaunas, dr. V. Šimaitis ir dr. Z. Ašoklis. Naujas LF valdybos adresas: 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-2858.

NAUJA LF VALDYBA

Rugpjūčio 15 d. Lietuvos Fondo tarybos posėdyje sudaryta naujoji LF valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirm. dr. A. Razma (jis yra ir tarybos pirmininku), vykdomasis vice-pirmininkas dr. G. Balukas, sekretorius A. Reklaitis (jis yra ir tarybos sekretorium), išd. dr. V. Šimaitis, finansų sekretorius S. Rauckinas, informacijos reikalai — dr. F. Kaunas ir vajeaus reikalai — dr. Z. Ašoklis.

Naujoji valdyba pirmoj eilėj dės visas pastangas suintensvinti Fondo vaju. Bus siekiama, kad iki 1968 m. vasario 16 d. (50 metų Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo jubiliejaus) LF išaugtu iki pusės milijono dol. Valdva priėmė LF šūkį: Kas lietuviškai galvoja — tas į Lietuvii Fonda stoji! Naujosios LF valdybos adresas: Lietuvos Fondas, 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Telef. 778-2858.

• **Santaros-Sviesos Federacijos suvažiavimas** įvyksta rugsėjo mėn. 8-12 d.d. Tabor Farmoje, Sodūs, Mich. Suvažiavime paskaitas skaitys dr. A. J. Greimas, rašyt. Algirdas Landsbergis, inž. Pranas Zundė, dr. Rimvydas Šilbajoris, Studentų Sąjungos pirmininkas K. Paulius Žygas ir dr. Leonas Sabaliūnas.

Simpoziume "Keturiadešimtųjų metų karta: mažumos grupė ar atsinaujimo sąjūdis" dalyvaus Regina Petrikonytė, Daina Skirmuntaitė, Nijolė Vaičiūtė, Mykolas Drunga ir Kęstutis Paulius Žygas. Simpoziumo dalyviai apžvelgs keturiadešimtųjų metų generacijos (kuria laikomi gimusieji 1938-1947 metais ir mokėsi už Lietuvos sienų) padėtį dabartinėje lietuvių visuomenėje.

Suvažiavimo metu ruošiamoje tradicinėje meno parodoje dalyvaus Gema Duobaitė ir Povilas Martin-kus, dailės studijas baigę Bostono Meno Muziejaus mokykloje.

Rimvydas Šležas iš Bostono atveža savo filmą "Velnio bala" susukta pagal rašyt. Jurgio Jankaus romaną, kuri buvo iteikta kaip filmų studijų diplominis darbas Bostono universitete, laimėjo premiją ir buvo rodyta Bostone per televiziją.

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS PROGRAMA

Šeštadienį, rugsėjo 4 d.

10 val. ryto prie McKinnon Plant 11 šaudymo rungtynės. Dalyvauja Hamiltono ir St. Catharines ramovėnai, Toronto šauliai ir Willando Medžiotų-

Meškeriotų Klubas "Lituanica".

Susipažinimo balius-šokiai įvyks "Black Sea" salėje, 455 Willand Ave., St. Catharines, Ont. Šokiama groso Vyt. Babecko orkestras iš Hamiltono. Salė ir bufetas atidaromi 12 val.

Sekmadienį, rugsėjo 5 d.

1 val. pamaldos katedroje, Church St. Šv. Mišias atnašaus prel. J. Tadorauskas. Pamokslą sakys T.T. Pranciškonų Provincijos poetas T. Leonardas Andriekus, O.F.M. Giedos Čiurlionio ansamblis.

2:30 val. futbolo (soccer) rungtynės Chicago — New Yorkas. Club Heidelberg aikštėje, 569 Lake Street.

5:30 val. iškilmingas XI-tos Lietuvos Dienos aktas ir koncertas "Denis Moris" gimnazijos auditorijoje, Glen Morris Dr. Programą išpildys Čiurlionio ansamblis ir solistai: Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė; Henri-rikas Johansonas ir Algis Gilvs.

Pirmadienį, rugsėjo 6 d. bus lankomas Niagaros krioklys ir kitos žymios vietos.

Šventėje kalbės Dr. J. Žmuidzinas, Lietuvos Generalinis Konsulas Kanadoje. Pagrindinę kalbą pasakys J. Bachunas — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

Nakvynių reikalu kreipkites į Kazį Stundžį, 20 Weley St., St. Catharines, Ont., Canada. Tel. 684-3035.

Komitetas

BOSTON

INŽINIERIŲ SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimas įvyks š. m. spalio mėn. 9, 10 ir 11 d. Bostone. Šis suvažiavimas bus aštuntasis ir jame bus

paminėta penkiolikos metų sukaktis.

Suvažiavimo metu bus suruošta inžinierių ir architektų darbų paroda ir ekskursijos į pramonės įmones ir statybas. Pagrindinė suvažiavimo dalis įvyks Lietuvos Tautinės Sąjungos namuose, 484 E. Fourth St., So. Boston.

Kviečiami visi inžinieriai ir architektai suvažiavime aktyviai dalyvauti.

LOS ANGELES

KAUKIŲ BALIUS BALFO PARENGIME

Jau buvo skelbta, kad J. Gliaudos dviejų veiksmų komedija Kaukių Balius bus pastatytas Los Angeles scenoje kaip Dramos Sambūrio premjera. Tai bus Sambūrio įžanga į 1965-66 m. pastatymų sezoną.

Sambūris šį veiklą statys BALFo parengime. Jį režisuoja D. Mackialienė, dekoracijos daro dail. A. Žaliūnas. Komedija paremta muzika, šokiais ir dainomis. Tai tam tikru atveju žodinė operetė. Apstu nepaprastų maskaradinių kostiumų.

Jau pasidarė tradicija BALFo rudeniniame parengime matyti scenos vaidinimą. Tuo atveju visad BALF bendradarbiavo su Dramos Sambūriu ir kaip visad Dramos Sambūris noriai talkino BALFui. Nesitenkindamas vien tik eilinio parengimo organizavimu, BALF įsijungia ir į kultūrinį darbą.

Dramos Sambūris savo sezono premjerą paskyręs BALFui nusipelnė ir visuomenės padėką. Jis dirba šalpos darbui.

Nors spalio mėn. dar toli, tačiau, kas nori pamatyti linksną komediją, pa-justi malonią pirmo šiame sezono pastatymo nuotaiką ir sušelpiti savo artimą ne-

REMIA ZYGI

Lietuvių Studentų Sąjunga remia ruošiamąjį "Žygį į Jungtines Tautas", nes kiekvieno lietuvių pirmą pareigą yra Lietuvos išlaisvinimas. Mes tikime, kad šis žygis sugebės pasiekti didesnę dalį amerikoniškos visuomenės ir su-pažindinti ją su Lietuvos pavergimu. Mes taip pat suprantame, kad Jungtinės Tautos esanti ligi šiol neišnaudota galimybė Lietuvos išlaisvinimui atsiekti. Esame tikri, kad šis žygis ne vien tik primins pasauliui ir Jungtinėms Tautoms 25 metų Lietuvos pavergimą, bet kartu suvienins lietuvių gretas tolimiesiems žygiams dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Kad užtikrintų žygio į Jungtines Tautas pasisekimą, mes siūlome žygio rengėjams apsvastyti ir į žygį įtraukti latvius ir estus, tuo padarant patį žygį visų pabaltiečių bendru pasisakymu prieš pabaltijos tautų pavergimą.

Lietuvių, latvių ir estų praeitis ir ateitis yra bendra: mūsų pavergimo valanda, mūsų trėmimo ir tremties kančios esančios vienos, taip kaip ir dabartinė okupacinė padėtis. Net laisvajame pasaulyje Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės atgavimo klausimas yra laikomas bendru Pabaltijo tautų laisvės klausimu. Vieningas žygis pasižymėtų savo pasisekimu ir kartu pabrėžtų pasauliui, kad mes vieningai stojame prieš rusų kolonializmą Pabaltijyje. Mes tikime, kad dar yra likę laiko apsvastyti ir priimti šį mūsų pasiūlymą.

Mes raginame visus lietuvių studentus kuo gausiau prisidėti prie šio žygio su darbu jo organizavime ir dalyvavime. Kuo gausiau mes prisidėsime prie šio žygio, tuo daugiau užtikrinsime patio žygio ir Lietuvos išlaisvinimo galutinį pasisekimą.

LSS Centro Valdyba

PRAŠO ATSLIEPTI

Lazdūnietis Jonas Zab-rockis, gyvenęs prieš karą Brazilijoje, nuoširdžiai prašomas atsiliepti šiuo adresu: Katriutė Savickaitė, 169 Buckingham St., Waterbury, Conn.

PITTSBURGH

"TEVIŠKES GARSŲ" RADIO GEGUŽINĖ

Prieš kelis mėnesius pradėjęs veikti "Tėviškes Garsų" radijo pusvalandis rugpjūčio 1 d., sekmadienį turėjo pirmą metinį išvažiavimą — gegužinę, kuri įvyko Pittsburgho apylinkės lietuvių pamėgtame Lietuvių klube, Clairton, Pa.

Nors oras pasitaikė lietingas ir gal ne vieną sulaukė, bet apylinkės lietuviai labai gausiai suvažiavo — nuoširdžiai atsiliepė į "Tėviškes Garsų" kvietimą.

Tukstantis dolerių laimėjimas atiteko numerui 568 — Mildred Yutz, Laimėtoja tuo pat paaukojo 100 dol. radijo pusavalandžiui.

"Tėviškes Garsų" pusvalandis girdimas kiekvieną sekmadienį iš WZUM radijo stoties Crafton, Pa. nuo 12:00 — 12:30 p.p. banga 1590. Programą paruošia ir veda Vyt. A. Yucius.

laimėje, tas galėtų jau dabar įrašyti spalio 16 d. datą į kalendoriaus lapelį.

(pd)

Lietuvaitės debutantės dalyvavusios Chicago Tribune suruoštame muzikos festivalyje Arie Crown teatre.

Amerikos Lietuvių Montessori D-jos Vaikų Namai Chicagoje šiais metais išleido 27 abiturientus. Vieną jų šį rudenį lankys vaikų darželius, kiti įstos į pirmąjį skyrių. V. Juknevičiaus nuotrauka